Üksiknumber 5 senti

Tartu Maaleht

Ilmub igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Põllumeeste, asunike ja väikemaapidajate häälekandja

Väljaandja: EDGAR PASTARUS. Vastutav toimetaja: VALTER OLDT.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused ja tellimiste vastuvõtjad üle maa.

Aadressi muutmine 10 senti.

„Tartu Maalehe" toimetus ja talitus Tartus, Suurturg 11.

„Tartu Maaleht" maksab tellides:

1 kuu	—	50 senti
2 kuud	—	100 „
3 „	—	150 „
6 „	—	300 „
12 „	—	600 „

Kuulutuste hinnad:

kuulutusküljel 5 senti, esiküljel 10 senti, tekstis kuul. kirjadega 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti millimeeter ühel veerul.

Toimetuse kõnetunnid igal kripäeval kl. 10—12.

Kontor avatud kripäeviti kl. 9-4.

Nr. 120 Tartu reedel. 12. oktoobril 1934. 6. aastakäik.

A.-S. „TEKLA"

Käesolevaga teeme teatavaks lugupeetud kaubatarvitajaile, et meie äri **Narva osakond, Peetri plats 8, on üleviidud**

Narva Majaomanikkude Panga majja, Peetri plats 2

Uued vastavalt ümberehitatud ruumid oma avaruse ja nägususega on otstarbekohasemad ja meeldivamad, mis puhul loodame uutesse ruumidesse asumisel lugupeetud ostjaskonna täielikku rahulolu pälvida, kindlad olles, et meie kliendid meid ka edaspidi oma tähelpanuga austavad.

Kõige austusega **A.-S. „TEKLA".**

Lätis tapeti peapiiskop.

Mõrtsukas pani peale kreeka-katoliku peapiiskopi tapmist maja põlema.

Riia, 12. oktoobril. Möödunud ööl tapeti Läti kreeka-katoliku kiriku peapiiskop Joan Pommer. Pärast tapmist mõrtsukad panid maja põlema, et kaotada jälgi.

Varsti pärast keskööd Riia tuletõrje alarmeeriti Metsavargi eeslinna, kus oli puhkenud tuli suwilas, milles elas peapiiskop Joan. Pärast tule kustutamist tuletõrjele awanes kohutaw pilt. Ühes kõrwaliises toas lamas peapiiskopi moonutatud laip, raiutud kolme kirwega, mis olid hingedelt maha tõstetud. Peapiiskopil oli sügaw haaw peas. Tehti kindlaks, et peapiiskopi korter oli segamini paisatud.

Arwatakse, et see mõrtsukatöö seisab ühenduses kirikurahade kõrwaldamise protsessiga, mis neil päewil tuleb Riias arutusele ja kus tapetud peapiiskop pidi esinema peatunnistajana. Mõrtsukad on weel tabamata.

Riia, 12. oktoobril. Lehed toowad ülmapaiitwal kohal lähemaid teateid peapiiskop Joani tapmisest. Selgub, et Joani laip on niiwõrra moonutatud, et wend wõis teda ära tunda ainult kunstlike hammaste järgi. Arwatakse, et mõrtsukad tungisid peapiiskopi kallale magamistoas. Toas oli suur korralagedus. Woodilinad ja waip olid põrandal. Peapiiskop, kes oli tugew mees, on enne surma nähtawasti pidanud ägedat wõitlust mõrwaritega.

Peapiiskop Joan elas päris üksinda oma suwilas. Majateenijad elasid kõrwalhoones. Politsei arwates on siin tegu kättemaksuga, sest Joani ja teiste õigeusu waimulike wahel oli lahendamata tülikusimusi, mis ootasid kohtu otsust. Just täna peapiiskop Joan pidi esinema tunnistajana kohtuprotsessis. Enne maja süütamist on korter läbi otsitud. Puudub palju dokumente. Arwatakse, et mõrwarid on põletanud need dokumendid ahjus.

Juurdlus on tähtsama asjade kohtu-uurija käes. Wiimasel ajal on peapiiskop Joan korduwalt saanud ähwarduskirju.

Joan on sündinud Madonas 1876. a. Peale Riia waimuliku seminari lõpetamist ta oli kaks aastat koolõpetaja. Hiljem ta sai Wilno waimuliku seminari rektoriks. 1912. aastal ta pühitseti Peterburgis piiskopiks. 1921. aastal ta sai Pensa peapiiskopiks. Samal aastal Joan tuli tagasi Lätti ja nimetati patriarh Tihoni poolt Läti õigeusu kiriku peapiiskopiks.

Soodsalt ostate
lampe ja nende osi, klaas-, köögi- ning majapidamistarbeid

F-a T. Novikov'ilt

Tartus, Promenaadi 14.

Kõik tahtsid nende waral midagi kasulikku ära teha.

Tänawu kujuneb olukord tuntuwalt teiseks.

Teatawates tööharudes kaswab tööjõu nõudmine. Riiklik metsatööstus üksi nõuab juba oktoobri lõpuks rohkem töölisi kui praegu registreeritud töötsijatena. Riiklikud tööd ja teedeehitused kestawad weel hilissügiseni.

Metsatöödele soowijaid on kahjuks aga wähe, olgugi, et töööolud pole halwad.

1. aug. kuni 1. oktoobrini on tööbörsid tööle paigutanud umbes 2000 inimest.

Minister arwab, et kõige suuremal tööpuuduse hooajal, arwestades senisaid wäljawaateid, riigil tuleks tööd muretseda wait 2500—3000 inimesele.

See

nõuab riigilt ümmarguselt 700.000 krooni.

Selle summa saamiseks on allikad olemas.

Lõpuks märgib minister, et kui töötud pakutud töid wastu ei wõta, siis on juba igaühe enese asi, kuidas ta toime tuleb elamisega. Ka ei wõi awalikud tööd töötaju poolest inimesi ära meelitada normaalse töö juurest.

Minister Sternbeck ennustab töökriisi lõppu.

Neljapäewa õhtul kõneles teedeminister O. Sternbeck raadios tööpuuduse ja töökorralduse küsimusist.

Minister walgustas alul senisaid tööpuuduse lahendamise wiise. Üks peapahe seisis selles, et hädaabitöid tahtsid teha kõik: linnawalitsused, maawalitsused jne.

Suured linna-alandused

Tartu,
Kaubahoov
№ 3.

Suured linna-alandused

Tartu,
Kaubahoov
№ 3.

8. oktoobrist alates linnavalitsuse loaga

suur lõpulik väljamüük

Tartu äri likvideerimise puhul.

Müügile tulewad kõrgewäärtuslikud meeste-, naiste-, laste- ja teised jalanõud, hommikukingad, kalossid jne.

Flamingo.

Lamba,

looma, wasika ja tsiga tooresnahku ning hobuse jõhvi ostame ja maksame kõrgemat hinda.

Wõtame parkimiseks kõiksugu nahku ja wahetame tooreid nahku pargitute wastu.

Kohila Nahavabrikus Kohilas
ja pealaos Tallinnas
Gonsiori tän. 1.

Ärge üürige klavereid

makstes sel viisil aastate jooksul klaveri hinna ära, kuid selle omanikuks ikkagi Teie ei saa.

Tutvunege meie klaverilaoga!

Meie uus järelmaksu süsteem võimaldab Teil soodsatel tingimustel saada klaveri omanikuks.

Müük vabriku hindadega.

Tartus, Küüni tän. 6. Kõnetraat 4-68.

K-m. Teater & Muusika.

Põhiseadus ja diktatuuri võimalused.

[illegible] kõlawad selgumist awalikkuses walitsuse [illegible] ja suund. [illegible] ametlik selethis [illegible] suurde [illegible] midagi [illegible]. Kui seni praeguse põhiseaduse täitmise aja [illegible] waieldi, [illegible] riigiwanema k. t., kaitsewägede [illegible] ja siseministri ülesannetes [illegible] seletustele, mis anti poliitikategelastele ja ajakirjandusele, selgub, et walitsuswõimudel [illegible] praeguse põhiseaduse [illegible] wäljaspool, walitsus [illegible]. [illegible] praeguse uue põhiseaduse muutmisele mõtlewad walimised teostatuda, ja põhiseaduse muutma hakata wõidakse alles siis, kui rahwas on rahunenud.

Põhiseaduse muutmise tarwidust põhjendawad [illegible] sellega, et praegune põhiseadus wõimaldawat diktatuuri ja diktatuurwõimust wiia katastroofini.

Ka meie olemus [illegible] tõendanud, et praeguses põhiseaduses on wigu, mis nõuawad [illegible] parandust, kuid põhiseadus, kui rahwa suure enamuse tahteawaldus, peab olema wankumatuks aluseks riigipoliitikas, seni kuni ta on maksew — iseäranis nüüd, on ta wankumatu [illegible] rahwale oma õiguste kaitseks. Ta ainult siis, kui kõik need ettustel põhiseaduse normiliste [illegible] wõib senise põhiseaduse kohustustest wabaneda.

Meil ei ole [illegible] praeguse põhiseadusega, kuid meie arwame ka juba [illegible] wõib selle, et ilma põhiseaduse [illegible] praegune põhiseadus diktatuuri [illegible] wõimaldab. Praegune põhiseadus annab riigiwanemale [illegible] suure wõimu, kuid [illegible] põhiseaduse järele [illegible], on rahwal [illegible] ja rahwahääletuse teel õigus ja wõimalik riigiwanema tegewust kontrollida ja rahwa poolt soowitud suunas juhtida. Riigiwanema walimistega on rahwal wõimalus [illegible] määrata ka [illegible] rahwa [illegible] walitsust [illegible].

Kui meie ka kõik põhiseaduse selgusega [illegible] riigiwanema wõimu [illegible]. Siis ometi absoluutset diktatuuri maksmapanna praeguse põhiseaduse alusel wõimalik ei ole, seni kui rahwal on õigus oma arwamist awaldada walitsuse tegewuse kohta ja rahwaalgatuse ning rahwahääletuse abil seadusandlust soowitawas suunas juhtida. Kui aga põhiseaduse [illegible] selgusele [illegible] põhiseaduse [illegible] ja [illegible] rahwa enamuse arwamist kohaselt, siis ei ole kahtlust, et praegune põhiseadus [illegible] wõimaldab meie riigile puht parlamentlise [illegible].

Kui diktatuuri maksma tahetakse panna, siis on [illegible] põhiseaduse rikkumise teel täieline wõimalus [illegible] põhiseaduse ajal. Selleks on tarwis ainult [illegible] ja [illegible] riigiwõimu [illegible] leidwaid inimesi, kes enese tahte järele oskawad häälestada enamust riigiwõimu teostajaid ja kaitsewäe juhtkonda.

Meil on kindel [illegible], et meie rahwas on [illegible] et [illegible] riigiwanemaks walib isiku, kes lojaalselt [illegible] põhiseadust, ja [illegible] rahwa enamuse arwamisega arwestama [illegible]. Meie arwates rahwaualdust [illegible] riigiwanemale [illegible] põhjust diktatuuri maksmapanekuks, kuna rahwa ja tema poolt walitud riigiwanema üldine mõttekäik on ühtlane.

Meil on elawalt meeles [illegible], kus [illegible] uue põhiseaduse ümber [illegible] nii praegune riigiwanema k. t., kui ka ülemjuhataja ja peaminister k. t., et uus põhiseadus on [illegible] ja [illegible] seda [illegible]. Rahwa enamus leidis seda [illegible] walitsusringkondades on leitud, et uus põhiseadus ei ole kohane, siis peawad minister [illegible] olema, mis on sundinud põhiseaduse kohta walitsuswõimu arwamist muutma. Kes ka rahwas on oma arwamist muutnud põhiseaduse kohta, ei ole meil teada. [illegible] seda oletada, kuna rahwas praeguse põhiseaduse lõpliku teostumiseni ei ole läbi elanud.

Meie teada on rahwas [illegible] poliitilises olukorras. Samuti on kindel, et rahwa keskel ei ole olemas [illegible] kandwamat [illegible], kes pooldaks hoolimatut diktatuuri. Kui seni kardeti, et wabadussõjalaste leeris püüti diktatuuri poole, siis ka need kired on waibunud, ja need mehed, kes seisid wabadussõjalaste [illegible], on nüüd ka rahunenud. Ja [illegible] need on [illegible] seisukohale tulla, et diktatuurreimõiraw wale tulla õnnistuseks.

Need mehed leiawad ka meie keskelt [illegible], kes hindawad praegust põhiseadust ja lojaalselt on nõus selle põhiseaduse [illegible] täitma. On täiesti selge, et wabadussõjalaste wäljalülitamine riigist [illegible] seda tõendab ka riigiwanema k. t. Wabadussõjalaste [illegible] oma [illegible] aluseks, ainult, et need ei ole rahul meie riiguste walitsuswõimudega ja selle teostajatega. Kuid on karta, et seda rahulolematust ei suuda kindlasti kaotada ka [illegible] uus põhiseadus.

Meil ei ole andmeid selle kohta, missuguses on walitsuse poolt kawatsetud uus põhiseadus, sellepärast ei ole meil selles suhtes ka wõimalik oma seisukohta awaldada. Siis on aga kindel, et igasugused katsed rahwalt wõtta wabadus riigiwanema ja riigikogu liikmete kandidaatide ülesseadmiseks, nagu seda mõnes ringkonnas soowitakse teha, ei suuda [illegible] rahwa poolehoidu wõita.

Koopis teadmata on meile uue kawatsetawa põhiseaduse maksmapanemise wiis. Olgugi, et antud seletustes otsekohe ei ettata rahwahääletuse wõimalust selle kohta, kuid ometi ei delda ka, et see sünnib rahwahääletuse teel. Ei wana ega uus põhiseadus, ega ka demokraatlik põhimõte ei wõimalda teist põhiseaduse muutmise wiisi kui rahwahääletus. Ei tahaks uskuda, et riigiwanema k. t., kes on peaminister k. t. seletuse järele parlamentlise korra hoidja, leiaks mõne teise, rahwale wastumeelse [illegible] põhiseaduse uuele [illegible] miseks. Asjatu wiiwitamine on ka, miks seda ei öelda kindlalt ja selgelt, et põhiseadust kawatsetakse muuta ainult ja kindlasti rahwahääletuse teel.

E. Krois.

Jäwu ranna kalurite päewamured.

Saak hea, kuid hinnad madalad ja puudub turg. — Kala läheb läbi waheltkaubitsejate wälismaale.

Tänawune kalapüügihooaeg on suwise kuumuse tõttu, mis peletas kalad kaugele rannast, alanud suure hilinemisega. Paremat saaki on hakatud saama alles käesolewal nädalal. Lõhe püütakse koguni rohkesti, mille tõttu hind pole sugugi kõrge. Nii maksab kalõhe praegu 75 s. ja emalõhe 100—110 s. kilo. Nõudmine lõhe järgi on siseturul praegu küllalt suur selleks, et saaki realiseerida. Koopis räbalain on aga angerjapüük, sugugi saak on keskmine. Hind aga on madal, 60—80 s. kilo, iseäranis madal on ka haugide hind: 20—30 s. kilost.

Angerjas ja haug on ekspordikala, mille müük seni on sündinud waheltkaubitsejate kaudu. Angerjad on seni saadetud wälismaale jäälaewadega ja peamiseks turuks on olnud Taani, kes neid omakord saadab edasi Saksamaale. Haugi on seni läinud Taani, Hollandi ja Saksamaa kaudu Prantsusmaale ja see weetakse wälja läbi Tallinna. Selletõttu, et eksport peab sündima läbi paljude wahetalitajate, on hinnad surutud alla, mille [illegible] kalurkond kurdab. Ka turgude kaitsmus walmistab muret, sest suurem osa kontingentidest on juba täidetud.

Ajakirjanike Liit saab 15-aastaseks.

Eesti Ajakirjanike Liit saab 4. nowembril 15-aastaseks. Liidu juhatus otsustas seda juubelit pühitseda pidulikul aktusega Tallinna raekoja saalis — samas kohas, kus oli ka liidu asutamise koosolek. Enne aktust peetakse samal päewal, s. o. 4. now., raekojas EAL-i erakorraline koosolek, kus on päewakorras ka uute auliikmete walimine. Õhtul korraldatakse Ajakirjanike Kodus Kokel koosviibimine.

Praegu on EAL-il üle 100 liikme, kellest enamus kuuluwad Tallinna lehtede pere.

Kindral Reek Warssawis.

Warssawi, 11. okt. Eesti kindralstaabi ülem kindral Reek saabus täna hommikul Warssawi. Waksalis olid teda wastu wõtmas Poola kindralstaabi ülem kindral Gonsiorowski, Eesti saatkonna liikmed ja Poola-Eesti ühingu esindajad.

Poola sõjawäe häälekandja „Polska Zbrojna", terwitades Eesti kindralstaabi ülema saabumist, toonitab Poola-Eesti relwade wendlust, mis on sündinud mõlema rahwa ühises wõitluses oma iseseiswuse eest.

Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadus ilmus trükis.

Wäljaanne „Riigi Teataja" (nr. 85, 10. okt. s. a.) on [illegible] 44 lehekülge paks, mis sisaldab ainult üheainsa artikli — Kriminaalseadustiku maksmapanemise seaduse — mis riigiwanema poolt dekreediga anti 19. septembril s. a. Kel kohtutega tegemist, neil on wäga kasulik see number [illegible] osta. Maksab 80 senti.

Kuulutati marutaudikahtlaseks piirkonnaks.

Tartu-Walga prefektuuri poolt on marutaudikahtlaseks piirkonnaks kuulutatud kuni 10. detsembrini s. a. Sohnba, Kurista, Torma, Roela, Saare, Rauna, Kasepää, Pala, Kolga, Tristwere, Maetsma, Kudina, Wara, Elistwere ja Kawasta wallad [illegible] 25 [illegible] kaitse [illegible] ümberkaudsed koerad.

Rahawargus Undlas.

[illegible] Undla wallas Kõrwe külas Marie Seliwestrowilt 20 krooni raha. Warastele [illegible] warandus oli [illegible] kukutud kasti, mille wargad [illegible].

[illegible] Mantwald Maiberg.

Kes hoiab kokku, see tellib „Maalehe"

53 Järwa talu oksjonile.

15. ok. Rakwere-Paide rahukogus tõotab kujuneda Järwa talude oksjoni suurpäewaks, sest nimetatud päewal on määratud oksjonile korraga terwelt 23 talu 47,620 kr. määrtuses ja umbes 350 hekt. suuruse üldmaa-alaga. Kuid talude wõlakoormatus ajutub märksa suuremaks kui nende määrtus, mis ka talude oksjonile sattumise peapõhjuseks. Nimelt lasub oksjonile määratud 23 talul 47.620 kr. suuruse määrtuse juures wõlga üldsummas 69.719 kr., kellest hüpoteekwõlgu 50.766 kr. ja poolsewalt wõlgu 5.983 kr.

Ambla wallast on oksjonile määratud 15. okt. rahukogus: Gustaw Tomberni talu „Arro" nr. 9, Helene Kromwalli 350 kr., Reinhold Reiteli 126.56 kr. ja Tapa Põllumeeste Ühispanga 195 kr. sissenõudmiseks. Talu on Jaotma mõisast eraldatud ja 26 tiinu 752 ruutsülda suur. Talul lasuwad hüpoteegid Karl Mandelli kasuks 700 rubla Eesti Maapanga kasuks 1300 kr., Ludwig Ehrett kasuks 3000 kr. ja Reinhold Reiteli kasuks 422,93 kr. Oksjonile on määratud 4000 kr. eest; 2) Siegfried Rudolfi Ammaba mõisast eraldatud talu „Oilmere" nr. 12, suurusega 27.10 hekt. August Piirmetsa 292 kr. sissenõudmiseks. Talul lasub hüpoteekwõla Eesti Wabariigi kasuks 5.400 kr. Oksjonile määratud 6.000 kr. eest; 3) Johannes Kristjanseni Ammaba mõisast eraldatud „Söödi" nr. 17, suurusega 16,16 hekt., Eesti Maapanga 75.06 kr. sissenõudmiseks, talul hüpoteegid Eesti Wabariigi kasuks 2140 kr. ja E. Maapanga kasuks 75,06 kr. Oksjonile määratud 2300 kr. eest; 4) Mart Kloosteri Jäneda mõisast eraldatud „Mooritsi" nr. 16, suurusega 4.81 hekt. Eesti Maapanga 35.72 kr. ja Riigimaade ning metsade peawalitsuse 243 kr. sissenõudmiseks. Maakohal hüpoteekwõlg Eesti Wabariigi kasuks 330 kr. Oksjonile määratud 750 kr. eest.

Anna Haawa 70-aastane.

Pühapäewal korraldatakse Tartu naiskorganisatsioonide poolt „Wanemuises" meie produktiiwseima naisluuletaja Anna Haawa austusaktus tema 70. sünnipäewa puhul. Kaastegewad aktusel korraldamisel on ka meie Ajakirjanduslikud organisatsioonid, eriti Eesti Kirjanike Liidu [illegible]. Austusaktusel kõnelewad ka [illegible] juubilari [illegible] ja [illegible]. [illegible] naiskoorid prl. Salme Kannu juhatusel kannawad ette laule juubilari poolt loodud sõnadel. Ajalugemistega esinewad Maria Türk ja Rein Lanilow, kuna soololaule kannawad ette Salmi Kann ja Tooni Kroon.

Austusaktusest loodetakse ka Anna Haawa [illegible] osawõttu.

Sünnipäewi.

13. oktoobril.

Heino Anto — ametnik Tallinnas. Sünd. 1882. a. Torgu w. Saaremaal.

Peeter Ruubel — wannutatud adwokaat Tallinnas. Sünd. 1885. a. Kaarli w. Wiljandimaal.

Konstantin Treffner — H. Treffneri gümnaasiumi direktor Tartus. Sünd. 1885. a. Kooküla w. Walgamaal.

Aleksander Ueban — õpetaja Kuressaares. Sünd. 1890. a. [illegible] w. Saaremaal.

14. oktoobril.

Artur Kaskult — õpetaja Walgas. Sünd. 1883. a. Tartus.

Mihail Nõu — põllumees Wihtla w. Sünd. 1867. a. Wahu Saaremaal.

Georg Ottas — põllumees Wana-Kuuste w. Tartumaal. Sünd. 1885. a. sealsamas.

Jakob Puis — ametnik Wõhma w. Sünd. 1894. a. Lümanda w. Saaremaal.

[illegible] Willems — kaitsewäelane. Sünd. 1897. a. Moostе w., Wõrumaal.

Johannes Ahimägi — ajakirjanik Tallinnas. Sünd. 1890. a. Wiljandis.

15. oktoobril.

August Oildnik — ajalooteadlane ja õpetaja Tartus. Sünd. 1886. a. Awinurmes Tartumaal.

Jaan Martens — ametnik Tallinnas. Sünd. 1882. a. Wahu w. Läänemaal.

16. oktoobril.

Aadu Lüüs — erstiteadlane, Tartu ülikooli õppejõud. Sünd. 1878. a. Wana-Antsla w. Wõrumaal.

Eugen Madisson — [illegible] ministri abi. Sünd. 1886. a. Tallinnas.

Adolf Wedro — muusikategelane ja helilooja, asukoht Nõmmel. Sünd. 1890. a. Narwas.

Eduard Wirgo — ajakirjanik ja diplomaat. Sünd. 1878. a. Rakwere w. Wirumaal.

[illegible] Kuk [illegible] Tartus. Sünd. 1897. a. Are w. Pärnumaal.

Willem Ilow — põllumees ja kaugategelane [illegible]. Sünd. 1880. a. Wandlas. [illegible]

Mida kavatseb valitsus.

Praegu?? riigikogu enam kokku ei kutsuta, kuid hoopis laiali ka ei saadeta. — Walitsus paneb uue eelarwe ise maksma. — Makswat põhiseadust tahetakse ümber teha. — Asutakse soode ja wesiste maade kuiwatusele wangide abil.

Valitsuse vastasrind peab vaikima.

Praegune ajajärk wõib kesta üsna kaua, sest „uuendamistööd ei tohi teha ülepeakaela“. — Pole weel teada, kuidas panna maksma uuendusi, mis nõuawad rahwahääletust wõi riigikogu otsust.

Peaministri asetäitja Karl Eenpalu seletusi ajakirjandusele.

Reedel K. 1/11 hommikul andis peaministri asetäitja hr. Karl E i n b u n d ajalehtede esindajaile seletusi walitsuse lähemaist ja kaugemaist kawatsusist. Seletusandmise juures oli ka walitsuse informatsiooni ja propagandatalitise juhataja ministriabi hr. Hugo K u k k e.

Peaministri asetäitja seletus, mille ruumipuudusel awaldame mõningate wähemate, kuid sisulised mitteolulisete lühendustega, kõlab järgmiselt:

„Riigiwanem lõpetas riigikogu istungjärgu põhjusel, et ei olnud wäljawaadet ühiseks koostööks parlamendi poolt. Rühmade esindajate enamuse arwamised kargnesid seewõrt, et kuigi oleks hääletamisele tulnud ülemineku-wormel, missugust aga kahjuks ei esitatud, ei oleks saanud sellest teha mingeid jaatawaid järeldusi.

Pärast istungjärgu lõpetamist informeerisid kaitsewägede ülemjuhataja ja peaministri asetäitja Tallinnas asuwate lehtede peatoimetajaid walitsuse kindlast suunast, töökawast ja abinõudest, kuidas seda tahetakse ellu wiia. Minewal reedel andis riigiwanem ühes kaitsewägede ülemjuhatajaga samalaadse informatsiooni erakondade ja riigikogu rühmade esimeestele. Samas asjus informeeris peaministri asetäitja kõigi wäljaspool Tallinnat ilmuwate lehtede peatoimetajaid.

Kõigist neist seletusist kuulis meie awalikkus,

mida tahab walitsus ja kui kaugele ulatuwad tema kawatsused.

Seletusele järgnewais seisukohawõtmisis ajalehtede poolt on awaldatud lahkarwamisi mõningates asjaoludes. Minu ülesanne on täna neid walgustada niipalju, kui see on praegu teada.

Kõigepealt riigikogu asjus on küsitud,

kas riigikogu tuleb weel kokku.

Wastan otsekoheselt: riigikogu praeguses koosseisus ei tule enam kokku jooksewaks tööks, waid, nagu öeldud, ta jääb waikiwasse olekusse, wormiliselt istungjärgu waheajale. Eesti parlament on kestew asutus ja seepärast ka wana põhiseaduse järgi parlamendi iga kestab kuni uue koosseisu walimiseni. Eesti ei ole mitte parlamendita maa ja walitsus ei taha, et riigikogu oleks wormiliselt laiali saadetud. Tuleb aga arwestada, et wana, juba rahwa poolt walimistele määratud parlamendi meeleolud ja mõttewiis ei wasta mitte 12. märtsile järgnenud ajajärgu suunale ja nõuetele ja seepärast tuleb riigikogul olla istungjärgu waheajal, nähtawasti kuni uute walimisteni. Ei tule aga eitada wõimalust, et erakorralistel sündmustel meie rahwa elus ka wana parlament ei astuks kokku. Erakorralisi sündmusi ei saa aga näha ette.

Ajalehtede poolt on puudutatud riigi eelarwe küsimusi.

Walitsus lahendab eelarwe küsimused

põhiseadusega kui ka teiste makswate seadustega täiesti kokkukõlas, ilma et ta riigi eelarwe küsimused teeks olenewaks parlamendi kokkutulekust wõi mitte kokkutulekuist.

Riigiwanem on öelnud walitsuse täie töö suuna: hoida rahwawalitsuslikku parlamentlikku korda kui rahwa hingele ja Eesti riigi walitsemise wõimalustele ainusobiwat. Seejuures tahab aga walitsus temale praeguse aegjärgu poolt antud kestusel uuendada meie siseelu täies ulatuses, olles täiel weendumusel, et

praegu makstew põhiseadus wajab ümbertegemist

meie riiklikkude wõimude tasakaalustamiseks. Ka walimisseadus, eriti riigiwanema oma, wajab täiendamist ja ümbertegemist, sest praegusel kujul on selle seaduse wõimalused sekeldusteks ja wäsku alliks.

On küsitud üksikasju meie tähtsamais uuendustes.

Riigi ehituse küsimuste propageerimisele ei ole weel asutud,

ja sellepärast saawad need üksikasjades teatawaks awalikkusel sedamööda, kui töö on juba käimas. Walitsuse tahe on aga kindel ja walitsus wiib riigiehituse ümberkorralduse läbi.

Kõigil muil aladel seisawad samuti ees uuendused: omawalitsuste, kirikuelu, maksude alal; meie awaliku korra, heaolu ja sotsiaalse elu, kultuuri- ja hariduselu uuendus, riigiteenistuse ja riigikaitse ala uuendamine ning kindlustamine, Eesti enamus- ja wähemusrahwuste koostöö ja koostööd puudutawate küsimuste korraldamine; majanduse alal — kõiki majandust sandwate alade uuestiseadmine, et algaw rahwamajanduslik tõus areneks hoogsalt, sinna hulka arwatud ka ühistegewuse õige suunamine. Walitsus tahab kindlalt korraldada ka meie tööturu küsimust, milleks majanduselu tõusuga on olemas soodsad wäljawaated.

Walitsus on teinud oma lähemaks südameasjaks ka meie

soode ja wesistunud maade kuiwatamise

ja wiljakandwaks tegemise. See töö wõtab nüüd suure hoo kõigi rahaliste allikate ulatuses ja sellele rakendatakse peale töötuse ka wangid.

Seejuures ei otsi walitsus mingit wahet ei linna ega maa, ei ka rahwaklasside wahel.

Kus on tarwis töö edukuseks toetust, sinna antakse need ühtlaselt ilma wahet tegemata.

Walitsuse suurte ülesannete ja raske wastutuse pärast on awalikkuses küsitud,

kellele tahab walitsus oma töös toetuda.

Wastus sellele küsimusele on selge: oma autoriteedile, oma kõrgele ülesandele ja Eesti rahwale. W a l i t s u s s e i s a b w ä l j a s p o o l p a r t e i s i d ja arwestab rahwa poolehoidu. Meie senised parteid jääwad seisma oma tegewuses. Walitsusel on tema seljataguseks ainult üks partei, see on Eesti rahwas. See ei tähenda aga mitte seda, et kogu poliitiline tegewus rahwa keskel jääb seisma. Kõik organisatsioonid ja isikud, kes pooldawad walitsuse suuna ja ta uuendusi, omawad tegewusvabaduse ka politika alal, kuna n e e d, k e s t a h a k s i d a s u d a w a s t a s r i n d a w a l i t s u s e s u u n a g a, p e a w a d w a i k i m a.

On küsitud,

kui kaua wõiks kesta praegune uuendamisajajärk.

Siin tuleb arwestada järgmist: Elu kõigekülgset **u u e n d a m i s e t ö ö d e i t o h i t e h a ü l e p e a k a e l a.** Selle elluwiimine nõuab aega.

Kui on küsitud, kuidas kawatsetakse panna maksma uuendusi, mis nõuawad kas rahwa wõi riigikogu otsust, siis on wastuseandmine siin praegu warajane. Enne tehakse töö. Selleks ajaks ka selguwad maksmapanemise wõimalused. Ka selles ärme närwitseme, waid arwestame hea tahtmisega Eesti rahwa hüwesid.

Elus on ju alati warjukülgi, kuid need ei ole eesmärgiks. Elades warjukülgedel, muudakse elu wäärtusetuks.“

Peaministri asetäitjalt küsiti,

millal tegelikult asutakse uue põhiseaduse muutmiskawa wäljatöötamisele.

Minister wastas, et walitsus tahab ses asjus omawahel üsna peatselt nõu pidada. Praegu on riigiwanem haige — külmetuse tõttu jääb wast hommegi koju — nii et ei saa seda küsimust arutada. Kindlasti korraldatakse ses asjas nõupidamisi, millest kutsutakse osa wõtma awaliku elu tegelasi ja asjatundjaid kõigist ringkondadest ning rühmadest.

Üldse kõigi tähtsamate projektide koostamisele kutsutakse eriteadlasi. Ja häid asjatundjaid on meil kõigis rühmitustes.

Edasi minister K. Einbund märkis, et **awalikkus tegeleb liiaks palju politikaga.** Tuleks rohkem käsitada kultuurküsimusi ja muid alasid, mis waremail aegul tagaplaanil olnud. Waja on rahu, selleks tuleb hoiduda liigsest politiseerimisest, arwas minister.

Kõige rohkem maksuta kaasandeid

ja soodustusi saawad „M a a l e h e“ tellijad.

N i m e l t :

1. Põllumajanduse kuukirja „Uus Talu“ maksuta, kui tellitakse „Maaleht“ wähemalt 6 kuu peale korraga.
   Wähema aja peale tellijad wõiwad saada „Uus Talu“ 5-sendilise juurdemaksu eest kuus.
2. „Maalehe“ tellijad saawad kord nädalas ilmuwa „Jutulehe“ 25 sendiga kuus, kuna eraldi tellides maksab „Jutuleht“ 45 senti kuus.
3. „Maalehe“ tellijad saawad 2 korda kuus ilmuwa kauni ja wäärtusliku sisuga perekonnaajakirja „Romaani“ 30 sendiga kuus, kuna „Romaan“ eraldi tellides maksab 50 senti kuus ja üksiknumbritena ostes 60 senti kuus.
4. Maksuta juriidilist nõu ja juhatust toimetuse adwokaatidelt igal tööpäewal kella 11—12, „Maalehe“ kontoris Tallinnas. Ka wastatakse küsimused „Maalehes“, soowikorral isegi kirjaga, kui selleks lisatakse juurde 10-sendiline postmark.
5. Arstlise nõuande alal wastatakse maksuta igasugu küsimused „Maalehes“, soowikorral aga ka kirjaga, kui saadetakse wastuse jaoks 10-sendiline postmark.
6. Aasta wahetusel mitmewärwilise, kunstipärase seinakalendri ja raamatkalendri.

„Maaleht“ maksab tellides ainult 50 senti kuus. Tellida saab igast postiasutusest.

Praegu on kohane aeg tellida „Maalehte“ 15. oktoobrist ja 1. nowembrist.

Karusnaha

ladu

Ven. A. ja R. Hoff

Vene tän. 13.

Warssawi saadikuks H. Markus.

Nagu kuuleme, kawatsetakse pärast saadik K. Pusta ärakutsumist wabaks jäänud Warssawi saadiku kohale määrata praegune peakonsul ja saatkonna nõunik Londonis H. M a r k u s. Tema määramiseks on Poola walitsuselt palutud nõusolekut, mis arwatawasti saabub nädala wõi pooleteise pärast.

Ostke — veendute!

Parim kingale!
Parim saapale!
Hiilgav läige!

Kindlustab jalanõude vastupidavust ilmastiku mõjudele ja annab suurima läike.
Et kaup tuubides, pole karta kuivamist. Mõnus tarvitada, ei määri käsi.

Müügil kõigis parimates ärides.

Kroonitud suurte kuld ja hõbe aurahadega.

J. A. LABORATOORIUM, Tallinn, Ala 4.

Juurdlusmaterjal Vabadussõjalaste Liidu kohta

esitati kohtupalati prokurörile.

Politiline juurdlus suletud Eesti Wabadussõjalaste Liidu ja selle osakondade ning wahialla wõetud liikmete kohta on nüüd täielikult lõpule wiidud ja juurdlusmaterjal politseiwalitsuse poolt üle riigi kokku kogutud. Eila esitas politseiwalitsuse direktor J. Kunsekänd eelnimetatud materjali kohtupalati prokurörile, kes sellega lähemalt tutwuneb ja eeluurimist alustada laseb. Millal kohtulik eeluurimine lõpule jõuab ja wabadussõjalaste protsess pidamisele tuleb, pole praegu weel teada. Arwatakse, et käesolewal aastal seda weel ei jõuta, kuna juurdlusmaterjali olla wäga palju.

Tellige weel täna „Maaleht“.

Inimene ei ela mitte ükst leiwast.

„Maalehele" lõikusepühaks kirjutanud „Eesti Kiriku" peatoimetaja õp. J. Aunwer.

Kirjutatud on: Inimene ei ela mitte ükst leiwast, waid igaühest sõnast, mis Jumala suust wälja tuleb. Matt. 4, 4.

Lapsepõlwe mälestuste sarjas on ilusamad ning pildirikkamad minu elus need tunnid, kui tohtisin hardalikult pühapäewiti wanemate ja nende külaliste seltsis sammuda läbi wiljawäljade põllupeenraid mööda, olgu warasel kewadel, suwel, kui juba wiljalõikust wõis ette aimata, ehk sügisel lõikuse eel. Nendel käikudel ma ei mõistnud küll weel seda täiel määral, mida elas üle töötajad põldudel, aeg-ajalt käies waatamas oma tööd ja näidates seda sugulastele, naabritele ehk lähemaile tuttawaile, mõnikord wõib olla wähiwõõralegi, kuid lapsesüda tundis selles kõiges midagi suurt, ilusat ja taewalikku. Meenuwad murelikud pilgud ning tõsised kõned, kui kardeti põua tagajärjel kannatat saaki wõi koguni ikaldust. Kuid ei ole ununenud ka üksikud pildid, kui rohke saagi ootel põllawilja lokkawat kaswu nähes suurimaid rõõmupäewi isatalus üle elati.

See on otsekui oluline ja tähtsaim osa meie elust maal ja tõeliselt linnaski, kuigi wiimases põllumehe ja maise sääraseid elamused kajastuwad ainult kaudseid teid mööda. Külmad, kiwised majademürakad ja kiwised tänawad tapawad Jumala looduse ime, moonutades selle kunstlikuks ning kiduraks.

Kui kunstnik on maalinud Jeesuse, meie Issanda, oma õpilaste seltsis läbi lõikustootawa wiljapõllu sammumas, millise pildi näed sageli meie talutares ja linnainimese korteriski, siis pole see olnud ükski pühaks taewatalukeiseks kunstniku hinges, waid ta on küll jumalikult edasi annud selle, mida tundis Jeesus Kristus, waadeldes kuldkollast põldu. Issand pidi sammuma küll sageli oma maise kodumaa põldude keskel, palwetades oma Isa poole Taaweti laulikn 104. laulu palwesõnadega: „Sinu tööde wiljast toidab ennast maa." Temale oli selge põhjalikumalt, kui see on olnud kellelegi enne teda ja ka pärast teda, kuidas just siin Jumal kõneleb oma lastega maa peal. Ta ei ole wõinud jätta seda wahele ka oma „Meie Isa palwes": „Meie igapäewane leib anna meile tänapäew". õpetab Jeesus Kristus meid palwetama.

Kes wõiks loetleda, kui mitu korda möödunud suwel üle meie waba kodumaa pereisad on kutsunud oma eluseltsilisi pühapäewiti, raskest tööst jõudetundidel, põllupeenralle kaswawat wilja waatama, ehk kui sageli on kõneldud loodetawast lõikusest sügisepäewadel keset põldusid oma heade naabritega! Kui need jalutuskäigud liita kokku, saaks neist palju, palju kilomeetreid, mis teaksid kõnelda meile murelisest mõttemõlgutusist, kui puhuti

„küll põlde põletas põuapäike,
küll närtsis wili aurnedel."

Aga ka suurest rõõmust wastu sügisel, kui polnud enam kahtlust, et Jumal meie maad ja rahwast tänawu õnnistab nii rikkaliku lõikusega, nagu meie seda kogu oma iseseiswuse ajal ei ole tohtinud Tema käest wastu wõtta; koguni rohkem weel: wanemad põllumehed, kelle seljataga on häid ja halbu aastaid, õnnistatud lõikusi ja raskeid näljaaegu, ütlewad, et nad ei mäleta nii head saagiaastat ja ilusat lõikuseaega, kui seda on tänawune. Usun küll, et meie usklik põllumehe südamest on tõusnud sageli tänupalwe üles taewa poole: „Sinu tööde wiljast toidab end maa." Eriti tahame seda teha lõikusepühal, mitte ainult maal, waid samawõrdselt ka linnas, sest maa toidab tõwise linna.

Kõige selle juures meie ei tohi pilgukski unustada weel tähtsamat osa meie elus. See on osadus oma Issandaga elawas usus. Kui meie selle jätame, siis oleksime küll rikka mehe sarnaseid, kes kõrgilt ning ainult enesele lootwalt hüüdis: „Hing, sul on kokku pandud suur wara mitmeks aastaks: ole nüüd rahul, söö, joo ja ole rõõmus!" Jeesus ei teinud seda ka siis mitte, kui nälg teda nelikümmend öödpäewa oli piinanud ja tema wõimuses seisis isegi kiwe leiwaks teha. Wiktsie ülimuslik .... [illegible] jo tõrjub tagasi kiusaja meelitawad ning libedad sõnad: „Inimene ei ela mitte ükst leiwast, waid igaühest sõnast, mis Jumala suust wälja tuleb." Siin on õige lähtekoht, tee ja allikas, et meie, inimlapsed, ei tarwitseks kuulda Issanda hukkamõistwat kohtuotsust igaühe meie ja kogu meie rahwa elu kohta: „Sina meeletu, sel ööl nõutakse sinu hing sinult ära: aga kellele saab see, mida sa oled walmistanud? Nõnda on lugu sellega, kes enesele wara kogub ja ei ole rikas jumalas." (Luuk. 12, 20. 21). Tänawune õnnistusrikas wilja-aasta on wõimaldanud meile ühelt poolt rõõmsama aja majanduslikult, kui on olnud seda rida möödunud aastaid. See toob rahunemise ja õratab wõimsa tahte rahwa hinges ülesehitawale tööle. Meil kõneldakse ning kirjutatakse nüüd palju rahwuslikust tegewõimsusest ning seesmisest uuestisünnist. Usukus näeme rõõmustawal wiisil igawest janu Jumala sõna järele wõimsalt kaswamas, seda on wõtnud kaasa isegi meie külalised Soomest meie rahwa kohta, kuid see kõik, kogu meie rahwa waimline ja usuline elu, jääb ainult siis eluõuline ja terwe olema, kui meie laseme Jumalalt külitud seemet oma südamepõllul idaneda ning Jumalal seda sääraseI õnnistusrikkal wiisil kaswatada, nagu suur looja on seda teinud tänawu wiljaga põldudel, aedwiljaga aedades ja rohuga kodu'oomadele aasadel. Tänawune Jumala õnnistatud lõikus Eesti põldudel on otsekui Jumala elaw kõne meie rahwaga, kuidas tema meid rikastab ning õnnistab, kui meie töötame elada sellest, mis „Jumala suust wälja tuleb." Siis awaneb rikka käsi ka waesele ligemesearmastuses.

„Wast jätkub leiba kõigile.
Kus tänu hinges heliseb,
Seal õnnetaewas awaneb."

Tahan lõpetada wäikese ununemata pildiga oma lapsepõlwe kewadpäewilt, kui isa hobused kahe ette rakendas ja esmakordselt põllule läks, et alata tööd pärast rikka jõudenega looduses. Waewal' tehenenud põlluweerul ta peatas hobused, põlwitas ja palwetas Jumala imelises templis, wabas looduses, et Jumal ise õnnistaks tema ja tema omaste kätetööd eelolewal kewadel ja suwel. Ka meie püham kohus on, nii maal kui linnas, nõtkuda põlwi lõikusepühal tänupalwes Jumala ees, nagu tegid seda meie wanemad minewikus, et meie tohiksime wastu wõtta Jumala käest, kelle heldus kunagi ei lõpe, mitte ükst ajalikku leiba, waid rohkem weel — maise elu aluseI — osadust Temaga, meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. Siis saame jumaliku elamuse osalisteks: „Mis Issand on õnnistanud, see jääb igaweste õnnistatuks." Aamen.

Seadusetundmine.

Jahirendilepingu sõlmimisest.

Silmaspidades, et mitmasel ajal pöörduwad põllupidajad toimetuse poole järelpärimistega uue jahiseadusega ühenduses olewates küsimustes, eriti aga soowitakse teada saada, kuidas koostada jahirendilepingu, et ta wastaks wastawates seadustes ettenähtud nõuetele, awaldame allpool jahirendilepingu teksti, mis n ä i t e k s täidetud. Siin toodud andmed wastawad metsadewalitsuse poolt wäljatöötatud jahirendilepingutele.

Jahirendileping.

Käesolewale jahirendilepingule allakirjutanud maaomanikud, kui rendileandjad, ja kodanik Jüri Mürt'i kui jahirentniku wahel on sõlmitud järgmine jahirendileping.

§ 1.

Rendileandjad annawad jahirentnikule Jüri Mürt'ile allpoolnimetatud maa-alabel ja weekogudel jahipidamise õiguse rendile 6 aasta peale, arwates 1. oktoobrist 1934. aastast kuni 1. oktoobrini 1940. aastani.

§ 2.

Peale rendilepingutele kohaldatawate Tsiwilseaduse ülddeskirjade, Jahiseaduse ja selle seaduse teostamiseks antud määruste, on käesolewa jahirendilepingu kohta maksmad weel alljärgnewad tingimused.

§ 3.

Jahirentnik maksab jahipidamise õiguse eest igale maaomanikule tema osa peale langewa allpooltähendatud aastarendi, wiimast iga järgnewa rendiaasta eest hiljemalt üks kuu ette maksstes.

Rent kui aastarent tarwes suuruses pole kõigile asjaosalistele maaomanikkudele tasutud, ei ole jahirentniku wõi tema poolt walitatud isikul .... jahti pidada käesolewas rendilepin.... .... [illegible] jahirendimaa-alabel ja weekogu.... [illegible]

§ 4.

Jahirentnikul on õigus: 1) igal ajal kõiki kasulikke jahiloomi tolta ja nende eest hoolitseda; 2) püstitada rendileandjate poolt määratud kohtades wiidulaud ja ehitada warjupaiku põldpüüdele ja 3. igalpool jahirendimadel ja weekogudel häwitada igal ajal kaitsealustele tunnustamata kahjulikke jahiloomi, kaste ja kullimaid koeri

§ 5.

Jahirentnik on kohustatud:

1) lumerikkal talwedel korralikult toitma metskitsi ja põldpüüsid;
2) talweks ehitama põldpüüdele warjupaiku;
3) häwitama kahe waresid, harakaid, pasknääre, kanakulle, raudkulle ja rebaseid;
4) wõitlema energilisel seadusewastase jahipidamise wastu.

§ 6.

Jahipidamiseks rendileantud maa-alabel ja weekogudel on rendileandjail õigus igasugused põllu- ja metsamajapidamisetöid läbi wiia ja kasutusi ette wõtta, ilma et jahirentnik wõiks nende wastu protesteerida wõi nende läbiwiimist takistada.

Märkus: Jahipidamine põldudel ja heinamaadel enne wilja ja heina ärakoristamist on keelatud.

§ 7.

Jahirendileping lõpeb, kui kohus jahirentniku süüdi mõistab jahipidamise kohta maksmate seaduste wõi määruste rikkumises ja tui temalt ära wõetakse jahitunnistus (Jahiseadus § 8).

Kui jahirendi wahekord lõpetatakse enne tähtaega kohtuotsusega, siis on rentnik kohustatud tasuma rendi kuni jahirendilepingu lõpptähtajani, kui rendileandjal korda ei lähe jahipidamise õigust enne ülaltähendatu tähtaega uuesti rendile anda.

§ 8

Kõigi asjaosaliste ühisel soowil wõib käesolewat jahirendilepingut pikendada, kuid see peab sündima wähemalt kuus kuud enne lõpptähtaja kättesõudmist

§ 9

Jahirentnik wõib käesolewat lepingut edasi anda ainult rendileandja kirjalikul nõusolekul.

§ 10.

Käesolewa jahirendilepingu sõlmimisega ühenduses olewad kulud, ja tempelmaks seaduses ettenähtud suuruses kannab jahirentnik üksinda täiel määral.

§ 11

Käesolew jahirendileping astub jõusse peale jahipiirkonna kinnitamist wastawa omawalitsusasutuse poolt.

§ 12.

Käesolew jahirendileping on tehtud kahes eksemplaris, millest üks eksemplar jääb rendileandjatele ja teine jahirentnikule.

Rendileandjad.

Maaomanikkude ees- ja perekonnanimed	Wald, küla wõi asundus	Talu nimi ja number	Rendile antud maa-ala ja weekogude pindala ha	Aastarent Kr.	Rendileandjate allkirjad
Karl Bergstein	Mooste wald, Luugu asundus	„Jharu" nr. 19	40	10	K. Bergstein (allkiri).
Mats Leidtorp	Mooste wald, Luugu asundus	„Kaarli" nr. 256	50	12	M. Leidtorp (allkiri).
Otto Jõgi	Mooste wald, Luugu asundus	„Palli" nr. 56	10	5	O. Jõgi (allkiri).
Anton Kruus	Mooste wald, Luugu asundus	„Kiristu" nr. 274	23	6	A. Kruus (allkiri).

Moostes, 1. oktoobril 1934.

Jahirentnik: (allkirjad).

Äratusnädal Tapa Jakobi kirikus.

Tapa Jakobi kirikus algab äratusnädal esmaspäewal, 22. oktoobril, kell 7 õhtul ja lõpeb laupäewal, 27. oktoobril, õhtuse jumalateenistusega, kus armulaud on laetud kõigile. Igal õhtul jutlustawad külalised õpetajad. Äratusnädala kawa on järgmine:

Esmaspäewal, 22. oktoobril: 1. Koeru õp. A. Pähn — Inimhinge igatsus elawa Jumala järele. 2. Õp. J. Gnadenteich — Usk tuleb Sõna kuulutamisest.

Teisipäewal, 23. oktoobril: 1. Kadrina õp praost G. Beermann — Jumal armastab patust maailma. 2. Tall. Rootsi-Mihkli kog. ja Meremisj. õp. H. Pöhl Pidage aega kallis!

Kolmapäewal, 24. oktoobril: 1. Tall. Jaani õp. E. HaSfelblatt — Jeesus ja meie lapsed. 2. Kuusalu õp. K. Kentmann — Täna — mitte homme!

Neljapäewal, 25. oktoobril: 1. Rakwere õp. P. Eberberg — Eesti noorus Kristusele! 2. Tall. Jaani õp. A. Sternfeld — Kus sind!

Reedel, 26. oktoobril: 1. Järwa-Madise õp. A. Wiedmann — Jeesus Lunastaja! 2. Tartu Peetri õp. J. Trenmann — Wõitle head usu wõitlemist!

Laupäewal, 27. oktoobril: 1. Häädemeeste õp. K. Randsepp — Kristuse kirik — weretunnistajate kirik! 2. Õp. J. Gnadenteich — Jumala armuanded kirikus — sõna ja sakrament.

Kõik jumalateenistused algawad kell 7 õhtul. Ainult reedel on algus kell pool seitse (½7 õht.).

Jumalateenistusi kaunistawad kiriku noorte segakoor ja soolo-ettekanded.

Tegelikkude kulude katteks tarwitusel sellekohased laululehed.

Münkgil waimulik kirjandus.

Haruldane muinasleid Wõrumaal.

Kraawipuhastamisel leiti kiwiheitemasina kuul. — Leid kuulub 12. sajandisse.

9. oktoobril leiti Wõrumaal, Wõru wallas Kirumpää lossiwaremete ligidalt umbes 500 meetri kauguses maamõõtja W. Wald'i poolt heinamaalt kraawi süwendamisel muistsete eestlaste kiwiheitemasina kiwist kuul. Kiwi on täiesti ümmargune, oma läbimõõdult 65—70 millimeetrit. Kiwikuul leiti umbes ühe meetri sügawuses wana kraawi põhjas. Leidja tõi oma haruldase leiu „Wõru Maalehe" toimetusse ning lubas selle Eesti Rahwa Muuseumile üle anda.

Nagu selgub, nimetatud kiwikuulikest tarwitati 12. sajandil sõjas n. n. „kiwiwiskamise masinates ehk paterellides". Hiljem tarwitati neid ka esimestes suurtükkides metallkuulide asemel. Kiwikuulide walmistamise kohta puuduwad täpsemad andmed ajaloost, kuid arwatawasti walmistati neid kahe plate wahel hõõrumisega, et saawutada kuulide keraksju. Kuulide raskus ei ole kõikidel mitte ühesugune, kuna kiwimass oli mitmesugune.

Kuul sattus arwatawasti oma leiukohta mingi wanaaegse lahingu ajal, sest leiukoht on 500 meetri kaugusel Kirumpää kantsi waremeist. Sellest wõib järeldada, kui kauge maa peale söödti nende esialgsete „kahuritega" wõi paterellidega. Kuiwõrd „täpsed" olid aga need kiwiwiskemasinad, selle kohta ei tea aga midagi öelda, kuna muistsel „kahurwäel" puudusid igasugused muud tehnilised abinõud.

Küsimusi ja wastuseid

Jahirendi lepingust.

Wastus „Maalehe" lugejale K. W.

1) Mis puutub jahipiirkonna moodustamisel lepingu teksti koostamisesse, et leping oleks kooskõlas makswa jahiseadusega, siis awaldame selle lepingu teksti eraldi meie lehe seadustundmise nurgas.

2) Jahirendileping kuulub harilikus korras tempelmaksu alla. Kuid põllutööministeeriumi metsamajanduse büroo juhataja poolt esitatakse lähemal ajal ettepanek wabariigi walitsusele, et jahirendilepingud jääks tempelmaksust wabaks. Loodetawasti läheb see ettepanek läbi.

3) Jahipiirkonna lepingu sõlmimisel ei ole waja allkirja wallawalitsuses kinnitada, lepingut wõib koostada kodus omawahel.

4) Jahiluba wallawalitsusest wõttes on waja esitada kirjalik soowiawaldus, ilma kirjaliku soowiawalduseta jahiluba wälja ei anta.

5) Jahipiirkonna alla renditud maa-ala rent riigimetsas on järgmine: suures metsas 15 s. ha, rabametsades 7—8 senti ha: suuremates weekogudes 5 senti ha. **K. K.**

Wastus „Maalehe" lugejale A. J.

Kui Teil wõlga on koha peal 1350 krooni ja kui sellest wõlast wõttis üle Maapank 1000 kr., kus juures 500 krooni 19 aasta peale ja 500 krooni 5 aasta peale ja pärast ümberlaenustamise teel weel ülejäänud 350 krooni, ja kui nüüd soowite ka lühikesajalise wõla pikendada, siis tuleks Teil esitada wastaw soowiawaldus Eesti Maapangale, ära tuues need põhjused, mis Teid sunniwad sellekohase soowiawaldusega esinema. **K. K.**

Wastus „Maalehe" lugejatele — „Jahirentnikud".

Kui Teie makswa jahiseaduse alusel kirjutasite wiiekesi jahirendilepingu ja koguste endile jahipiirkonna, wõttes igalt rendileandjalt lepingule allkirja, kusjuures jahipiirkond renditi teile kuueks aastaks, kui siis keegi isik on seletanud, et wõib jahipiirkonda mitmele lubada ja wõtnud oma lepingule teie rendileandjalt allkirja ja registreerinud jahiringi oma nimele, siis on ainult wõimalus, kui teie rendileandjad on nõus tühistama antud lepingu sellele isikule ja kui siis registreerite jahipiirkonna oma nimele. **K. K.**

Wastus „Maalehe" lugejale nr. 2260.

Kui kohale on tehtud 140.000 sendiline obligatsioon, kui obligatsiooniga on wälja wõetud 70.000 senti ja kui Teie soowite pool kohta ära osta ja oma nimele krepostteerida, siis poolt kohta enne kinnistada ei saa kui ei ole terwe kinniswara koormatis obligatsiooni alusel õiendatud. **K. K.**

Wastus „Maalehe" lugejale H. K.

Teie poolt ette toodud asjaolust selgub, et Teie isa suri 20 aasta eest ja jaotas oma waranduse kahe wenna wahel pooleks. Kui nuu waranduse olete kätte saanud peale maja kõrwaliste hoonetega, mida wend on kasutanud üle 10 aasta ja kui 1932. aastal poolitati koht, kus juures maja jäi wenna krundile — siis käesolewal korral on Teil õigus isa testamendi põhjal Teile kindlustatud pärandusosa (maja) wennalt kätte saada. Nõudeõigus testamendi järele, mis on seaduslikse jõusse astunud, ei igane. **K. K.**

Wastus „Maalehe" lugejale 29.375

Kahjuks Teie kirjast ei selgu wäga tähtsad juriidilised asjaolud. Nimelt teatate Teie, et Teie wend suri 1920. a. ja testamendi järele pärandas oma koha Teile, kui oma õele ja Teie wennale. Teie tähendate, et wennanaine lesk wõis seda kohta kasutada kuni oma surmani. Edasi toote Teie ette, et wennanaine lasi koha krepostteerida oma nimele 1924. a. See on täiesti wõimata: kui testamendi järele jäite Teie ja Teie wend pärijaiks ühesuguste pärimisõiguste alustel ja wennanaisel testamendi järele oli õigus kohta kasutada kuni oma surmani, siis ei oleks wennanaisel wõimalik olnud kohta oma nimele krepostteeriba, kui kaaspärijad sellekss oma nõusolekut ei anud. Palume teatada täpselt asja käiku ja üksikasjalised andmed kõnesolewa küsimuse kohta. Mis puutub wennanaise poolt püstitatud eluhoonetesse, siis oleneb wastus omandusõiguse kohta krepostteerimise toimingust. **K. K.**

ARSTLIK NÕUANNE JA TERVISHOID

Mida teha suurte valude puhul menstruatsiooni (kuuriiete) ajal.

Wastus „Maalehe" lugejale Anna R. Birgust.

Paljud naised ja tütarlapsed kannatawad walude all, mis algawad paar päewa enne kuupuhastust. Wahest on need walud isegi krambisarnased.

Heaks abinõuks on siin Salipurini ½ grammilised pulbrid, mida tuleb wõtta paar päewa enne kuupuhastust 3 korda päewas 1 pulber. Teiseks on hea, kui teete palawad mähised altkeha peale, soojad istе- ja jalawannid. Ka soolimine tuleb hoida korras, sel teel, et meie enne hommikusööki jooma 1 klaas kapupiima ja toiduna tarwitama rohkesti wett, mis on soolimisele kasulik. Salipurini saate lähemast apteegist. **Dr. R. K.**

Kuidas silmas puru kõrvaldada.

Dr. W. Tamberg [illegible] „Terwises" [illegible] puru kõrwaldamisel [illegible] asjaolud.

Tihti satub silma puru, liiwatera, putukas wõi mõni muu wõõrkeha. Wesikeh wõõrkeha alumise laua all, saame lauga alla litudes puru kergesti kõrwaldada. Raskem on aga puru kõrwaldada ülemise laua alt, kuna ülemise laua pind on suurem ja puru wõib õige kaugele silmamuna ja lau wahele minna. Wõõrkeha tekitab lau ja silmamuna wahel hõõrumist, silma ei saa awada ja silm jookseb wett.

Lihtsa hõõrumise ja silma pesemise tagajärel ei wälju puru, sest ta on lauge lau all. Silma hõõrumine wõõrkeha kõrwaldamise otstarbel wõib aga teha kahju, wõime wõõrkeha äärtega, kui need näiteks terawad, silma limanaha wigastusi esile kutsuda, puru weel kaugemale lau alla ajada jne.

Keelega puru silmast kõrwaldamine on laialt rahwa seas tarwitusel. Nimelt pistab „arst" keele alla haige ülemise lau alla ja pühib seal silmamuna pinda edasi-tagasi nagu luuaga. Kuna keel on pehme ja libe, ei tekita see mehaanilist wigastust ja kõrwaldab enamalt jaolt ka wõõrkeha silmast.

Keelega puruwõtmise wastu peab aga rääkima sel põhjusel, et kui seesugune „arst" on haige, wõeb haigust, mille tekitajad pisikud leiduwad süljes, nagu süüfilis, tiisikus, difteeria, mitmed suguhaigused jne., siis wõib ta keelega haigusidusid silma ja seega mõne neist haigusist terwele külge pookida. Seepärast on keelega puruwõtmise komme wäga terwise wastane ja ohtlik, seda enam, et eesnimetatud haigust põdejad ei pruugi iseenesest mitte teda, te nad haiged on.

Kõige lihtsam on, põõrda laug pahupidi üles, milleks laugu ripsmeid pidi alla wenitada, lau keskkoht peenikese pulgakese wõi tikuga üles lükata, seejures ikka ripsmeist kinni hoides ja siis laug ripsmeid pidi üles keerata ja kinni hoida, mispuhul puru saab nähtawaks ja see õrnalt riidega wõi watiga ära pühkida ja siis laug lahti lasta.

Seda laupööramise toimingut on kerge paari korra harjutamise järele igal ära õppida. Aga kui pestagu käed enne puhtaks, et mitte mõnd mustust silma wiia.

On raudpuru silma sattunud ja magnet kõrwale wõtta puru magneedi külge.

On wõõrkeha tungiwd silma muna sse ja seda mitte kergesti kätte ei saa — jätta selle eemaldamine arsti hooleks: silm kinni siduda ja kohe arsti juure minna.

Lubja wõi muude põletawate ainete silma sattumisel uhta silma rohke weega, kusjuures haige on selili ja tal silmalaud lahti hoitakse, et põletawat ainet ruttem silmast eemaldada.

Aleksis Kiwi mälestuaktus.

„Estonias" austati Soome suurkirjanikku.

„Estonia" kontsertsaalis korraldati kolmapäewal Soome kuulsa kirjaniku Aleksis Kiwi mälestusõhtu, millest osa wõttis Soome saadik Hynninen, rohkesti kirjandusesõpru ja suurel hulgal noori.

*

A. Kiwi peawad soomlased oma suurimaks kirjanikuks. Too mees sündis sada aastat eest Põhja-Soomes. Ta saatis kogu oma elu mööda waesuses ja waesuses. Alles peale surma hakati hindama ta teeneid soome romaanikunsti ja lawakirjanduse rajamisel.

Kiwi tähtsamaks teoseks ja elutööks peawad soomlased romaani „Seitse wenda", mis tõlgitud paljudesse wõõrkeeltesse. Tema näidendit „Nõmmekingsepad" mängitakse igal aastal Soome Rahwusteatris rohkearwulise publiku ees.

Eesti keeles on mõlemad nimetatud teosed ilmunud.

MUUDAVAD OMA EESNIME.

Siseministeeriumilt on palunud sealt eesnime muutmist järgmised isikud:

Nõmme elanikud Artur ja Rosalie Ana soowiwad oma alaealise poja Edwini uueks eesnimeks „Rein": Wiljandis elaw Elfriide Jürgenson tahab uueks eesnimeks „Ebb": Wiljandi elanik Johannes Jürgenson wõtab uueks nimeks „Juhan": Walgas elutsew Iwan Lehes (Lehe) tõlgib oma eesnimeks ja wõtab tarwitusele „Jaan": Wao walla kodanik Lidia-Marie Muls wõtab uueks nimeks lühema ja moodsama „Lii": Wao walla kodanik Maria-Ellinor Muls soowib uueks nimeks saada „Elin"; Tallinnas elutsew muusikamees Richard Päts wõtab tarwitusele eestipärase „Riho" ja Tallinna elanik Rosalie Walk soowib oma tütre Ilja-Miralda esimest eesnime, mis on wenelastel meeste nimi, parandada ja muuta eestipäraseks tütarlapse nimeks „Hilja-Miralda".

Linnawolinik kohtu all.

Wõõtmaa wastööline naine J. H. süüdistas wastööliist ja linnawolinikku Alfred Ahjuperat wägistamise katses ja waas keeramises pattudes.

21. juulil tulnud Ahjupera purjusolnult tema juurde, käperdanud teda ja teinud temale sõlwatu ettepaneku. Hiljem lõhkunud seal korteri sisseseade.

Kuulati üle rida tunnistajaid, kes nägid, et A. oli joobnud ja korter segi, ka politseile antud awalduses süüdistati joobnut waid rahurikkumises, wägistamiselahtlustus peale isikulikkude wahekorbade jahenemise Hermanni ja Ahjupera wahel.

Rahukohtunik leiab siiski tõendatud olewat ähwardamises, omawolilises korteriasisseseade rikkumises ning teaga auhaawamises ning mõistab Ahjuperale 2 näd. arestti.

Wiru-Nigula jsk. arst lahkub.

15. skp. lahkub W.-Nigula jsk. arst Hermann Kurba.

Dr. Kurba on sel alal wõtanud seal juba 9 aastat.

Lahkumine sünnib isiklikele asjatulest ja teadmata motiiwidel.

Dr. Kurbat tuntakse ümbruskonnas kui wastutulelikku ja tarka arsti ametis, ja kui lõbralikku lõbusat seltskonnategelast eraelus. Kõigist senini olnud ja olewates seltsides W.-Nigulas on dr. Kurba aktiiwselt osa wõtnud. Viili ka warem W.-Nigula Haridusseltsi esimeheks.

laatis üks külaline kohe politseiarsti. Kes sealt pidi edasi saatma telegrammi.

Umbes samal ajal, mil Liisa jõudis Rahnsdorfi, istus Ronald Mallwitziga hommikusöögi juures, mis oli toodud Ronaldi tuppa. Ronald oli wäga sahwatu ja tõsine ning tema silmist wõis lugeda unеta mööda saadetud öö jälgi.

Einetamise lõpetanud, jõtsid mõlemad mehed hotellist autol minema. Ronald andis ukshoidjale tubli jootraha ja ütles naljatades:

„Nii siis, pidage meeles, et mina oma abikaasaga jõtsin eila õhtul ära."

Ukshoidja lubas waikida. Mallwitz ütles autojuhile tõeks ühe wäikese hotelli nime ja auto wurases minema.

Ühes linna serwal olewas hotellis wõttis Ronald endale „Halle" nime all toa.

Enne kella kaheteist ei tahtnud Mallwitz Limbachide willasse minna, sest härrased olid liiga hilja koju läinud ja preili oli kuigi kõnmeid [illegible] alles hilijem.

Sõbrad lõid aega surnuks kinnos [illegible] juttejades [illegible].

Proua [illegible], wastamata sellele, et ta oli heitnud magama õhtul hilja, tõusis [illegible] Hotellist koju [illegible] oli tal olnud meheg [illegible]. Karl Limbach oli [illegible] korda pikkade aastate wältel oma pahuruhiest loobunud ja teai naisele rääku ettehheiteid.

Liisa põgenemine oli tema hingerahu lõõnud rooپait wälja: ja kui Hermine hakkas teraona Liisale ettehheiteid, nimetades teda tänamatuks olemuseks ja keikaks, oli ta käskinud naisel suu pidada.

„Kui see laps sellise sammu ette wõttis, siis peab seal taga ka midagi peituma. Teen endale ettehheiteid, et ma tema eest nii wähe hoolitsesin. Ja sina ei suutnud wõita ta usaldust; kui sa teda oleksid hästi kaswatanud, siis ta poleks sa sinu eest midagi salanud. Ma olen alati toonitanud, et sa tema wastu oled olnud liiga külm ja karm. Lõpuks awaldasid sa ta peale ka surwet, et ta abielluks."

Hermine wärises wihast, hoolides neid sõnu, kuid ta waikis ennast ja wastas külmalt:

„Tahan sinu heaks kõik teha, mis aga suudan."

„Kui aga tädi Hermine tuleb ja tahab mind koju wiia?" ütles noor naine hirmunult.

Tädi Anne nägu muutus tõsiseks.

„Las ta aga tulla, hei, küll ta siis imestab."

„Sa ei lase ometi mind Rahnsdorfist ära wiia?" palus Liisa tädi käest kinni haarates.

„Ei, ja argpüksikene. Sinu nõusolekuta ei saa sind keegi Rahnsdorfist ära wiia; seda luban ma sulle. Ole ainult rahulik ja usalda kõik minu hoolde. Ma teen kõik, mis seisab minu wõimuses, et sinu katkisolewat elulaewa jällegi juhtida wabasse wette. Sa oled weel ju nii noor. Sinu wanaduses kaswawad weel kõik haawad kinni."

„Armas hea tädi, kuidas ma olen sulle tänulik."

„Katsu mind ainult wähekenegi armastada, minu tormikeerlisse sattunud päälukе. Ja nüüd joome kõige pealt sooja kohwi ning sööme weidi; lõpuks jääd ja weel haigeks; see puudus mul weel."

Ta tõusis ja kõlistas kolm korda.

„See on märgukell emand Birknerile: teda wõid sa kohe tundma," ütles ta naeratades.

Kohe peale selle ilmus uks wana, hallipäine naine. Ta suur ja kondine kuju oli jõukillane, olgugi, et ta wanadus wõis olla 60—70 aastat. Riietatud oli ta halli kleiti, mida kattis peaaegu üleni walge põll. Hõbedast juukstel kandis ta musta tanukest. Suur wõtmekimp, mis ta põlle all rippes, andis ära ta ameti.

Ta elawalt wälkuwad silmad waatasid rõõmsalt muttade ripsmete all. Ta waatas kriitiseeriwalt paruneсi jalgu.

„Aga, armuline proua, juba jooksete te jällegi jääkaabastega põrandawaibal ringi! Ja ikka weel märjad sukad jalas?"

Proua von Rahnsdorf naeris.

„Näed sa laps, sa näed, kuidas ma olen proua Birkneri tuhwli all. Kui keegi sulle ütleb, et ma olen Rahnsdorfi lossi perenaine, siis ära seda usu. Siin jeija

Maakondlikke sõnumeid.

Tubak „Kull“
ainult 30 senti.

Pärnumaalt.

Linnahaiglat ei lubata kooridа maainimesi.

Hiljuti töötati Pärnu linnawalitsuse poolt wälja uued haiglataksid, mida ka wolikogu kinnitas. Uutes taksides oli nõutud ette pea poole kõrgem maks rawimise eest maalt ja wäljastpoolt Pärnut tulewatele haigetele. Et see seisukord aga on ebaloomulik ja õigustamatu, jättis siseministeerium uued haiglataksid kinnitamata. Ministeerium andis protesti Wiljandi-Pärnu rahukogusse, kus asi tuleb lähemal ajal arutusele.

Karksi karske wald.

Wiimasel Karksi wallawolikogu koosolekul oli arutusel seisukoha wõtmine maksude walitsuse palwele restoraniloba andmiseks. Wallawolikogu otsustas rõhuwa enamusega restorani awamise eitawalt.

Ameerika ernadmiral Pärnus.

Neil päewil jõudis Pärnu Ameerika ühendriigie ernadmiral McKelly, kes saabus siia järgi oma eestlannast abikaasale pr. Olga-Aleksandra McKellyle, kes on pärit Wiljandist ja wiibis Pärnus juba suwel.

Pärnusse jääb ernadmiral McKelly kuni 19. okt., mil abielupaar alustab tagasireisu Ameerikasse.

Ennenolematu suur tung Woltweti metsakooli. Õpetaja Mihkelson lahkub.

Tänawu sügisel oli Woltweti metsakooli ennenolematult suur tung. Kokku metsnike ja metsawahtide klassi oli sisseastuda soowijaid 208, neist 30 keskkooli haridusega. Wõistluseksamid toimusid 5. ja 6. oktoobril metsnike klassi astujaile 6-kl. algkooli kursuse ulatuses eesti keeles, matemaatikas ja loodusteaduses; metsawahtide klassi astujaile 4-kl. algkooli kursuse ulatuses eesti keeles ja matemaatikas. Metsnike klassi wõeti wastu 15 õpilast, neist 9 keskkooli haridusega ja metsawahtide klassi 35 õpilast. Õppetöö algab metsakoolis laupäewal, 3. oktoobril.

Wirumaalt.

Kiwide ja kändude lõhkumise kursus Kulinal.

Pühap., 14. skp., toimub Kütt w. Kulina-Mäealuse k. Jakob Tepper'i talus uute lõhkeainete lõhkamis-kursus. Õpetus on tegelik ja teoreetiline. Kursusest osawõtjatele antakse tunnistused, mis tarwilikud lõhkeainete loa saamisel. Põlluvidajatel on praegu wõimalus saada osta lõhkeainet poole hinnaga, kui selleks wastaw luba olemas.

Kulina-Pukalt—Wõhnuse wiiw tee läbipääsematu.

Tähendatud tee läbipääsematuks teeb asjaolu, et kohapealsed wäiketalunomanikud Weidebaum ja Piiralt on oma wahel tülis. Raga selgub, on wanasti juba läbitetanud neende truusti weetraaw, mis tüli põhjuseks on.

Talupidaja Piiraldile ei meeldi, et kraawi wesi tema krundist läbi woolaks, tema sulges tänawu suwel kraawi weejooksu, pannes sinna maantee alt läbiwiiwa weejooksu truubi. Kraawiwesi oleks siis juba tee üle ujutanud, kui teemeister seda poleks wabastanud. Kuna nüüd on kordunud sama asjaolu, et P. on sulgenud kraawiweejooksu altpoolt maanteed, oma krundi piirest, wesi on jälle tõusnud ning maantee ujutanud.

Teekäijatele jääb üle oodata, et teemeister, kelle järelwaatusele tähendatud tee kuulub, lähemal ajal sellele „wermäangule“ lõpu teeks, sest sügisel on maanteed muidugi liiast porised, et weja neid ujutada oleks.

Wiinakauplus Kulinale.

Lähemal ajal awab kohalik kaupmees E. Tamm oma kauplusruumes riigi wiinamüügi, milleks temal luba olemas.

Siis ei tarwitse toplasõpradel kaugelt wiina tooma minna, ega salakõrtsist kalli hinnaga osta, kui lähidal on riigi wiinakauplus.

Tartumaalt.

Wõnnu korraldab mälestussamba platsi.

Wõnnu kihelkonna wabadussõjas langenud kangelastele mälestussamba püstitamise komitee on otsustanud platsi senda eeskujulikku korda ja ümbritseda seda aiaga. Platsi korraldamiseks ja ilustamiseks on palutud wastawat plaani walmistada Tartu linnaaednikku hr. J. Rüütlit.

Laewas algab metsatöö.

Laewas algawad metsatööd paari nädala pärast. Riigi metsatöödtusel tuleb tänawu raiumisele Saare wahtkonnas umbkaudu 40 hekt. kuuse- ja segametsa.

Kawastu wallawanem sai armu.

Omaaegse Kawastu wallawanema Eduard Bruuli wastu tõsteti süüdistus wallawalitsusele saabetud rahukohtuniku poolt administratiiwasjas tehtud kohtuotsuse ärakirja kättesaamise üle ebaõige kuupäewa teatamises. Ses asjas karistas Tartu-Wõru rahukogu Bruulit 4-kuise wangistusega. Sama otsuse kinnitas ka kohtupalat. Bruuli pöördus lõpuks riigiwanema poole armuandmise palwega, millisele palwele wastutulles riigiwanem wabastas Bruuli temale määratud karistusest.

Viliandimaalt.

Kolga-Jaani asutati uus weeühing.

Põllutööministeeriumi poolt loodi Kaubiarru kuus uut uudismaa kohta ja riigisummadega kaewati uus Kaubiaru-Odiste magistraalkraaw, mille piirkonda kuulub umbes 50 majapidamist Soosaare ja Wäiksku waldadest.

Maaweekomisjoni esimehe R. Watteri poolt oli 10. oktoobriks kokku kutsutud magistraalkraawi korrashoidmiseks Kaubiaru-Odiste weeühingu asutamise koosolek. Weeühingu asutamine otsustati jaatawalt, kuid weeühingu asutajad pole nõus kaewama magistraalkraawile harukraawe, nagu seda näeb ette põllutööministeeriumist koostatud projekt. Ühing otsustas harukraawide kaewamise projektist kustutada.

1. nowembriks olgu kõik koerad registreeritud.

Wiljandi maawalitsusele teatatakse loomatervishoiuwalitsusest, et wallawalitsustes tulewad kõik koerad registreerida hiljemalt 1. nowembriks. Seni olewat koerte registreerimist toimetatud õige loiult.

Harjumaalt.

Maiskas ülesdirjutatud wara.

Anija wallas, Harjumaal, elutsew Peeter Liigmann ei maksnud oma karjasele Jaanusele pikema aja jooksul wiimasel saadaolewat palka. Tuli nõuda kohtu teel. Kohus andis wälja täitelehe 120 kroonile. Täitelehe järele kirjutati Liigmanni lehm, siga ja 4 kana üles ja ülesdirjutatud wara anti Liigmanni enda kätte hoiule. Kui ülesdirjutatud wara oksjoneerida taheti, siis seda ei olnud — Peeter Liigmann oli ära müünud.

Peeter Liigmann anti kohtu kätte. Asi oli neljapäewal Tall.-Haapsalu rahukogus arutusel. Wahepeal Liigmann oli wõla ära tasunud.

Kohus mõistis Liigmanni 3 kuuks wangi.

Hiiumaalt.

Nebaselja algkoolile uus õpetaja.

Haridusministeeriumi koolivalitsuse poolt registreeriti Nebaselja algkooli õpetajaks pr. Elise Wiht, kes warem Taeblas õpetajaks oli. Pr. Wihti arwel annab tunde ka praktikant õpetaja prl. Liisa Kruusmaa, senuti Taeblast.

Maanoorte juhtide kursus Käinas.

8—10. oktoobrini toimus Käina Põllumeeste Seltsi ja põllum. kutsek. õpetajate ühisel korraldusel esimene Hiiumaa maanoorte kursus, kus käsitati kõiki maanoorte seltskondlike tegewusega ja enesearendamisega seoses olewaid küsimusi.

Lektoritena esinesid maakonna konsulent agr. Nuuman, AKNü peasekretär hr. Meikop ja kohalik konsulent A. Oll. Osawõtjaid oli üle Hiiumaa. Noorte organisatsioonide kõrwal olid ka hariduslised organisatsioonid rohkearwuliselt esitatud.

Tulemas pikk ja soe sügise?

Hiljutise äiksewihma järele ennustawad wanad inimesed pikka ja sooja sügist. Wanarahwas on oma pikaajaliste kogemuste waral tähele pannud, et kui hilissügisene müristamine kaldub lõunast põhja, siis tuleb pikk ja soe sügis, — ja tänawu oli see nii.

Warsakabjad õitsewad.

Waatamata hilisele sügisele on mitmel pool Pärnumaal teistkordselt läinud õitsema konnakapsad wõi warsakabjad, mis on haruldaseks nähtuseks. Taimede õied sarnanewad täielikult kewadistele.

Wägistamisekatse Wihulas.

Rakwere, 12. oktoobril. Wihula wallas Wergi külas elutsew Endla Juhkam, 19 a. wana, teatas politseile, et tema kallal on pandud toime wägistamise katse, samas wallas Jorika küla lähedal asuwas metsas. Tütarlaps läinud metsa lehmi lüpsma, kui tema kallale karanud temale tuntud Aleksander Weermann ja tahtnud teda wägistada. Karjumise peale lasknud mees ta lahti ja põgenenud ise metsa, kartes nähtawasti tagaajamist.

Ilmus
„Eesti Mõistatusleht“ nr. 21
suurendatud kaustes, rikitud sisu ja rohkete auhindadega.
Auhindu: kobrik „Merikabl'it“, taskuvõõrstus „Alvya'lt“, Narva mnt 13, populaarseid teatsaõpetajaid H. Kättim, Vene 20, [illegible] T. Jürgenson, Narva mnt. 55, fotoateljeelt A. G. Kinot, Karinpu 2, [illegible] mistraist C. Gailbin, Koidu 16. [illegible]
„Eesti Mõistatusleht“ on kõigi mõistusespordi [illegible]
Nõudke lehemüüjailt. Hind ainult 15 [illegible]

Nüüd juba seltsmendat aastat kohaliku Põllumeeste Seltsi esimeheks. Ka pidas ta loenguid ja kursusi terwishoidlistel teemadel.

Ümbruskonnal on tõsiselt kahju lahkuda sellisest seltskonnategelasest ja sümpaatsest arstist.

Uus jaoskonna arst on weel määramata.

Lõikuspidu Wõru wallas.

Nawi Maanaiste Selts korraldab Wõru wallamajas 21. skp. lõikuspeo, mis erineb senikorraldatud lõikuspidudest selle poolest, et puudub täiesti poliitiline kõne kawas. Küll on aga jumalateenistus laululehtedega ning õhtul teeland ühes balliga. Ettewalmistus on kõwa ning agarad Wõru w. Maanaised tahawad teha kõik lõikuspeo heaks korda minekuks.

Lõikuspüha Harglas.

Pühapäewal, 14. okt. kell 11 lõikuspüha-jumalateenistus armulauaga. Laululehed. Pasunakoor. Armulauale kirjutamine enne jumalateenistust kog. kantseleis.

Lõikuspüha Wiru-Nigulas.

Pühapäewal, 14. skp. korraldab W.-Nigula Põllumeeste Selts lõikuspüha.

Kell pool 11 päewal peetakse W.-Nigula kirikus lõikuspühale wastaw liturgiline jumalateenistus. Juhatab õpetaja Alwer.

Hiljem, õhtul korraldatakse põllumeeste sektsiooni poolt koosviibimine ennega Wiru-Nigula ühispanga ruumes.

---

tihrann, kelle wastu mul pole ühtegi sõjariista. Birkner, sa tunnustasid ennast jällegi wäga armastusuväärselt.“

Proua von Rahnsdorf sinatas kõik omi inimesi, alates walitsejast ja lõpetades tallipoisiga. See oli kord juba nii sissejuurdunud.

Emand Birkner oli wahepeal toonud paari sooje sukki. Pikema jututa tõmbas ta oma käskijanna jalast porised saapad.

„Soo, nüüd tuleb jalga tõmmata soojad sukad; muidu tuleb kallale weel nohu wõi gripp. Milline kergemeelsus,“ noomis ta etsitamatult.

„Meie wõitleme alati kõigi haiguste wastu ühise nõul ja jõul. Ta kardab alati, et me jääme mõlemad korraga haigeks, ja sellepärast ta mind nii hoolega poputab soojade sukkadega ja igasugu terwiseteedega. Aga tule nüüd siia, Birkner. Waata ometi, mis armas jumal meile on saatnud. See on minu wennatütar Liisa, kelle järele ma olen igatsenud alati. Waata ometi seda mainukest. Seda peame nüüd hakkama kasmatama. Seda wõid sa nüüd türaniseerida ja priskeks sööta, wana wennike; arwan, et sa seda tööd küllaldaselt mõistad.“

Emand Birkner waatas noort naist uurivalt.

„Ah see on noor parunness? Ja tema jääb siia? Kus on siis ta mees?“

„Birkner, et „üks loll wõib rohkem küsida, kui kümme tarka wastata,“ seda sa wist tead. Seda ütlen ma sulle juba mitmendat korda. Nüüd pead sa keetma tulist kohwi. Aga esimest sorti, saad sa aru?“

Emand Birkner kummardas Liisa poole. Õrnusega, mida sellelt wanalt, karmilt naiselt poleks wõinud uskuda, tõstis ta noore kahwatu näo enda poole.

„Kohwi? Selle walmistamise peame seekord järele jätma, armuline proua. Palawiku haigetele ei anta kanget kohwi. Ja noorel proual on praegu palawik.“

Proua von Rahnsdorf kohkus.

„Birkner, sa ju hirmutad mu päris ära?“

„Eks waadake kord tema silmi. Ja kuidas palles tuikab.“

Proua von Rahnsdorf kummardas täis armastust Liisa üle.

„Laps, mulle näib, et Birkneril on õigus. Kuidas sa tunned enda terwise olewat? Kas on sul walusid?“

„Ma olen nii wäsinud, kallis tädi; minu liikmed on eila õhtust saadik nagu tinast.“

„Laps peab minema woodi, armuline proua; sinna pole midagi parata.“

„Oh kui hirmus, Liisa! Nüüd langed sa proua Birkneri ja tema dieete küüsi,“ püüdis proua Rahnsdorf naljatada.

Liisa naeratas nõrgalt.

„Ma ei karda teda; tal on nii head ja õrnad käed,“ ütles ta tasa emand Birkneri kätt silitades.

Emand pühkis põlle nurgaga silmi. Midagi, mis hoowas Liisa olemusest, liigutas teda pisarateni.

„Ma sean kohe ühe toa korda; ma arwan, et kõige kohasem on tuba, mis asub teie magamistoa kõrwal, armuline proua.“

„Ja, ja, Birkner, sul on õigus. Kui sa walmis oled, siis tule ja ütle.“

Emand Birkner libises plikaliku kergusega wälja. Anna von Rahnsdorf silitas murelikult Liisa palgeid.

„Mu waene wäike. See on natuke palju sinu jaoks. Nüüd peame sinu mõneks päewaks woodi asetama. Sa puhkad enda hästi wälja. Meie Birkneriga katsume sinu eest hoolitseda, kuidas aga suudame. Ta on wana truu hing ja juba sellest ajast Rahnsdorfis, kui ma noore naisena siia tulin. Meie wõime teda täiesti usaldada ja sul pole tema eest midagi waja karta. Ta wõib olla sama õrn ja taktiline, nagu ta näib olewat karm.“

„Kui rõõmus ma olen, et wiibin sinu juures.“

Liisa ohkas sügawalt.

Pool tundi hiljem lamas noor naine heledas ja maitsekalt sisustatud toas woodis, kus ta wajus peagi raskesse unne.

Ajal, mil emand Birkner tema aseme juures walwas, kirjutas proua von Rahnsdorf paar rida oma wennale ja

Marseille'i mõrva järelkaja.

Prantsuse valitsus lahkub.

Jugoslaavia kuninga ja Barthou tapmise pärast jääb valitsusest välja siseminister Sarraut ja kohtuminister Cheron.

Prantsuse-Helweetsia piiril areteeriti kaks Kalemeni kaaslast. — Wallandamisi Prantsuse politseis.

Peeter II vannuti truudust.

Pariis, 11. oktoobril. Hawas teatab, et Annemasse'is, Prantsuse-Helweetsia piiri lähedal, on areteeritud kaks tahtlast isikut, nimega **Benes ja Nowak**,

keda peetakse Marseille'i mõrwari Peeter Kalemeni kaaslasteks.

Juurdlusel selgus nimelt, et Benes oli Pariisis ostnud mitmesuguseid asju samast ärist, kust olid pärit Kalemeni riided. Arwatakse, et Benes ja Nowak kuuluwad terroristlikku organisatsiooni. Wiimad ei ole ainsad Kalemeni kaaslased. Ülekuulamisel üks neist olewat tunnistanud, et

kui Marseille'i atentaat oleks ebaõnnestunud, siis oleks tehtud weel teine katse Pariisis.

Wõetavad mehed tuuakse Pariisi ülekuulamiseks.

Pariis, 11. oktoobril. Pärast läbirääkimist peaminister Doumergue'iga

siseminister Sarraut esines lahkumispalwega.

Siseministri lahkumine antakse ametlikult teada esmaspäewal walitsuse koosolekul.

Ühenduses Marseille'i sündmustega

wallandatakse kaitsepolitsei ülem Berthoin ja Bouches-du-Rhone'i departemangu prefekt Jouhannaux.

Politilistes ringkondades arwatakse, et

Doumergue'i kabinett astub wormiliselt tagasi pärast Barthou matuseid.

Doumergue moodustab siis uue walitsuse, millest jääwad wälja Sarraut ja kohtuminister Cheron. Wiimane lahkub seepärast, et ajakirjandus on tõstnud temawastu ägedaid süüdistusi ühenduses Stawiski skandaaliga.

Kandidaadiks wälisministri kohale peetakse praegust awalike tööde ministrit Flandini. Uueks siseministriks saab kas praegune põllutööminister Queuille wõi praegune kaubandusminister Lamoureaux.

Belgrad, 11. oktoobril. Ljublanas korraldati eile itaaliawastaseid meeleawaldusi. Meeleawaldajad wäitsid, et kõik atentaadid kuningas Aleksandri wastu on ette walmistatud ja finantseeritud Itaalias. Politsei pidi wahele astuma, et wältida kallaletungi Itaalia konsulile.

Belgrad, 11. oktoobril. Regentnõukogu ja parlamendi mõlema koja liikmed wandusid täna

truudust noorele kuningale Peeter II.

Wandeandmise aktus oli parlamendi suures saalis. Tseremoonia oli wäga lihtsam. Paljudel rahwasaadikutel olid pisarad silmis. Esimesena andis truudusewande prints Paul. Ta tõotas olla truu walitsewale kuningale ja hoida riigi ühtlust ja iseseiswust. Iga kord, kui nimetati kuningas Aleksandri nime, koosolijad hüüdsid nagu ühest suust: „Auu temale!" Regentnõukogu esimees prints Paul tänas ja ütles: „Loodan wäärida teie usaldust."

Peaminister Ujunowitsch esitas walitsuse lahkumispalwe, kuid walitsust paluti ametisse jääda.

Saalis seisawad auwahtid Prantsuse kindraliteest.

Erirong Prantsuse presidendi Lebrun'iga saabus Marseille'i täna hommikul kell 10.

Kindral Georges'i kohta, kellest mõned lehed teatasid, et ta olewat juba haawadesse surnud, seletatakse, et tema seisukorras on märgata teatawat paranemist.

Kas Kalmenski oli Kalmenski?

Praha, 10. oktoobril. Tshehhoslowakkia politsei on tulnud arwamisele, et Jugoslaawia

kuninga mõrtsuka juurest leitud pass on wõltsitud.

Marseille'ist teatati, et pass Peeter Kalemeni nimele kandwat Tshehhoslowakkia Zagrebi konsulaadi wiisumit. Tshehhoslowakkia konsulaat Zagrebis aga seletab, et temа ei ole kellelegi wiseerinud sellsuguse nimega passi.

Brüssel, 9. oktoobril. Liege'i politsei teatab, et Liege'is elas wiimasel ajal kroatlane, nimega Petrus Kalmenski. Hiljuti ta kadus Liege'ist. Ta teenis seal tööliseena.

Parempoolne „Echo de Paris" kirjutab: Atentaadi tagajärjed mõjutawad raha sootsusi. Teered jõud annawad end tunda. Julgeolek tugeneb praegu rohkem kui kunagi warem tõelise wõimu omamisel.

Ärewuses politsei wastu tõstetawad süüdistusi. Marseille'i prefekt seletas juba eile õhtul Reuteri esindajale, et Marseille'i politsei poolt oli kõrge külalise julgeoleku kaitseks kõik wõimalikud abinõud tarwitusele wõetud.

Atentaadil haawata saanud isikuist

suri täna hommikul weel üks naine.

Seega tõuseb atentaadi surmaohwrite arw nüüd neljale.

Pariis, 10. oktoobril. „Oeuvre" teatab, et teisipäewa õhtul pandi Pariisis toime meeleawaldused politsei wastu. Rahwas kaures politseiwalitsuse ette, kus kuuldus waenulikke hüüdeid politsei wastu. Quartier Latinis parempoolsed panid toime meeleawalduse siseminister Sarraut wastu. Meeleawaldajatel oli kokkupõrkeid pahempoolsete wastumeeleawaldajatega. Meeleawaldajad aeti laiali.

Aleksander ja Barthou pandi kirstu.

RASKED SÜÜDISTUSED POLITSEI VASTU. — „MITTE MÕRV, VAID SURMAOTSUSE TÄIDESAATMINE . . ."

Marseille, 10. oktoobril. Jugoslaawia kuninga Aleksandri keha balsameeriti ja pandi kirstu kell 14 kuninglikku lese Maria ja Prantsuse wabariigi presidendi Lebruni juuresolekul. Kuninganna soowil

kirstupanemise tseremoonia oli äärmiselt lihtne.

Kirst kuninga põrmuga wiidi Marseille'i prefektuurist sadamasse, kus asetati Jugoslaawia ristleja „Dubrowniki" pardale. Sadamas olid Marseille'i garnisoni wäeosad. Leinarongis

lesk kuninganna Maria istus Prantsuse presidendiga samas autos.

Surnud kuningas alγas tagasisõitu kodumaale täpselt 24 tundi pärast seda, kui ta elawana oli saabunud prantsuse pinnale. „Dubrownik" asus koduteele kell 16 Chopini leinamarsi helide saatel. Kirstu juures laewal seisab auwahtidena kuus Jugoslaawia ja kuus Prantsuse ohwitseri. Prantsuse ristlejad „Colbert ja „Duquesne" saadawad „Dubrowniku" tema kodusadamani, Splitini.

Ka

Itaalia laewastik tahab anda wiimast au kuningas Aleksandri põrmule.

Itaalia merewäeatašee käis täna Prantsuse mereministeeriumis järele kuulamas, millal „Dubrownik" ühes oma Prantsuse saatelaewadega jõuab Messina wäina, sest Itaalia merejõudude juhatus tahab saata sinna mereeskadri kuningas Aleksandri põrmu terwitama.

Barthou kirstupanek.

Marseille, 10. oktoobril. Prantsuse wälisministri Barthou põrm pandi kirstu täna kell 18 ja saadeti erirongiga Pariisi. Pariisis kirst kodumu põrmuga [illegible] matmiseni wälisministeeriumi [illegible] Kellasaali.

Barthou riiklikud matused peetakse laupäewal.

[illegible] soowi kohaselt tema põrm [illegible]takse wiimasele puhkusele mitte [illegible] nagu on kombeks riiklike ma[illegible] korral, waid Père Lachaise'i kalmistule kodumu perekonna matusepaika.

Kuninganna oma mehe põrmu juures.

Marseille, 10. oktoobril. Jugoslaawia lesk kuninganna, niipea kui ta oli saabunud Marseille'i, läks kohe prefektuuri majja, kus wiibis tükk aega üksi kuninga põrmu juures. Kuninganna soowil

tapetud kuningas riietati ümber lihtsasse wäljamundrisse,

millist kuningas oli kandnud maailmasõja ajal ja millele ta oli wäga ukke.

Nõutakse Prantsuse walitsuse lahkumist.

Pariis, 10. oktoobril. Osa ajakirjandust ei wõi iseenesest politseile ränku etteheiteid seepärast, et ta ei ole suutnud kaitsta kuningas Aleksandri ja Barthou julgeolekut Marseille'is. Lehed tuletawad meele hiljuti paljastatud skandaalseid ühendusi, mis mõnedel kõrgematel politseinikel on olnud kurjategijate ja gangsteritega. „Paris-Midi" kirjutab, et eile walitses Marseille'i politseis lausa hoolimatuse seisukord. Seda [illegible] et oli meeletus lasta kuningas Aleksandril maale tulla Marseille'is, millisel linn [illegible] oma kodumaalt wäljaaetud [illegible] ja igasugused muud kuritegelikud elemendid. Lehed nõuawad süüdlaste wastutusele wõtmist. Eriti nõutakse siseminister Sarraut lahkumist walitsuse ümberkorraldamise otsusel. Walitsus on otsustanud alata juurdlust Marseille'i politseiwõimude korralduste asjus.

Berliin, 10. oktoobril (Reuter.) „Acht-Uhr Abendblatt" kirjutab, et lehe [illegible] [illegible] seepärast, et leht sai wäga usaldawalt isikult Prantsuse lehest „Ordre'ist", milles öeldakse, et

Berliini börs olewat juba ette teadnud, et Marseille's tuleb atentaat.

Mitte mõrw, waid surmaotsuse täidesaatmine . . .

Youngstown (Ohio osariigis), 10. oktoobril. Kroaatia pagulane ja kroaatide rahwusliku komitee esindaja Ühendriikides Benjamin Gjalic seletas Marseille'i weretöö kohta, et kuningas Aleksandri tapmine ei ole mõrw, waid ainult surmaotsuse täidesaatmine, sest Kroaatia rahwas oli surma mõistnud kuninga-türanni Aleksandri.

Pariis, 10. oktoobril. Jugoslaawia kuninga Aleksandri ja Prantsuse wälisministri Barthou traagilise surma puhul Prantsuse walitsus awaldas täna hommikul teadaande, milles öeldakse: Prantsuse walitsus teatab walusa, et

kuningas Aleksander tapeti silmapilgul, kui ta oli tulemas Prantsuse rahwale Jugoslaawia sõprusest tunnistust tooma.

Prantsuse rahwas jagab Jugoslaawia leina. Kuningas Aleksandri kõrwal lai surmawalt haawata ka Prantsuse wälisminister Barthou. See ühine lein ühendab weel rohkem mõlemaid rahwaid.

Atentaat oli ette teada.

Pariis, 10. oktoobril. Oma kommentaarides Marseille'i mõrwa kohta üksikud ajalehed tõstawad raskeid süüdistusi Prantsuse politsei wastu, kes ei olewat tarwitusele wõtnud küllaldasi abinõusid kõrge külalise julgeoleku kaitseks. Ajaleht „Jour" kirjutab, et

Pariisis liikusid juba teisipäewa hommikul kuuldused atentaadi kawatsustest Jugoslaawia kuninga wastu,

kuid sellest hoolimata politsei ei olewat kasutanud enam walwe kõwendamiseks. **Leht nõuab walitsuse lahkumist.** Radikaalne „Oeuvre" teatab juba kuuldusist, mis kõnelewad üksikute ministrite wõi koguni terwe walitsuse lahkumise wõimalusest.

Erakond maksis kätte . . .

London, 10. oktoobril. Londoni hommikulehed mõistawad üksmeelselt hukka Marseille'i mõrtsukatöö ja katsuwad külmawereliselt hinnata tekkinud olukorda.

„Daily Telegraph" kirjutab: et

politiline erakond maksis kätte kuningale, kes tugewa käega walitses oma maad

ja kellel seepärast oli waenlasi. Lootus, et kuninga julge ja riigimehelik politika loob parema arusaamise Prantsusmaa, Itaalia ja Jugoslaawia wahel, on nüüd purunenud.

Barthou surma kohta sama leht kirjutab, et Prantsusmaa suur riigimees on [illegible]

Aleksandri ja Barthou' kirstud kõrwuti.

Marseille, 10. oktoobril. Barthou põrm wiidi täna hommikul haiglast Marseille'i prefektuuri ja seati [illegible] Aleksandri põrmu kõrwale [illegible]

Juurde saal on muudetud kabeliks.

Kaastundetelegramme.

Moskwa, 10. oktoobril. Nõukogude Liidu rahwakomissaride nõukogu esimees Molotow ja wäliskomissar Litwinow saatsid Barthou surma puhul kaastundetelegrammid Prantsuse peaministrile Doumergue'ile ja Prantsuse wälisministeeriumile.

Tokio, 10. oktoobril. Jaapani keiser saatis Jugoslaawia kuningakojale telegrammi oma kaastundeawaldusega. Jaapani keiserkojas kuulutati wälja ametlik lein.

London, 10. oktoobril. Jugoslaawia kuninga surma puhul Inglise kuningakojas kuulutati wälja ametlik lein, mis kestab 12 päewa.

Rumeenia lesk kuninganna Maria, Jugoslaawia kuninganna ema, lahkub täna Londonist. Tõenäoliselt Jugoslaawia kroonprints sõidab oma wanaemaga kaasa.

Jugoslaawia kuninga surma puhul riigiwanem K. Päts saatis Jugoslaawia kuningannale Mariale järgmise kaastundetelegrammi:

„Sügawalt liigutatud Tema Majesteedi kuninga Aleksandri traagilisest surmast palun Teie Majesteeti wastu wõtta minu kõige siiramad kaastunde awaldused. — Konstantin Päts, Eesti wabariigi riigiwanem."

Pariis, 11. oktoobril. Ühenduses Jugoslaawia kuninga Aleksandri tapmisega Rumeenia kuningas Carol on otsustanud edasi lükata oma kawatsetud külaskäigu Prantsusmaale.

Kuidas teostatakse eelolewad metsamüügid.

Järwakandi tehased eesõigustatud olukorras.

Wabariigi walitsuse otsuse kohaselt müüakse kodumaa suurematele metsatööstustele riigi metsatööstuse ümarikke kuusetarbepuu materjale enampakkumise korras. Erandina sellest korrast reserweeritakse käesolewal hooajal kuni 50 tuhat tihumeetrit koorimata kuuse pakke müümiseks Järwakandi tehastele ilma enampakkumise hinnaga.

Ainult 50 senti kuus maksab „Maaleht".

Põllumajandusturu teated

Kaitseväele osteti hobuseid.

Esmaspäewal osteti Rakwere turuplatsil kaitseväele hobuseid. Pakkujaid oli wäga rohkesti, kuid komisjon oli ostetawate hobuste walikul sealjuures wäga nõudlik. Ülevaatusele wiidi wälja umbes 25 hobust, mille järele asus komisjon põhjalikule järelwaatusele, mille lõpul osteti ainult neli hobust. Ostetud hobustest on kolm ratsaväele kõlbulikud, kuna üks jõuhobustest osteti.

Komisjon ostis ainult omakaswatatud hobuseid. Hind kõikus 380—420 krooni wahel.

Pärnus lõppes nisu ostmine.

Neljapäewal lõppes Pärnus ostlik nisu kokkuostmine. Kogusummas pakuti nisu 600 tonni, kuid tegelikult osteti umbes 150 tonni. Osa nisust oli kwaliteedilt nõrk ja jäi wastu wõtmata. Samuti osa põllumehi sai oma nisust [illegible] [illegible]. Nisu saadeti kohal jahwatamiseks Tallinna.

Loomade ost wenelastele.

Käesolewa kuu lõpul on kawatsus Paide ümbruskonnas uut loomade ostu wenelastele korraldada.

500 loomast wõeti wastu 35.

Tõuloomade suur praakimine Elwa raioonis.

Wenelastele tõuloomade ostmisel wõeti Elwa raioonis, mis haarab kogu Lõuna-Tartumaad, üldse kokku üle 500 looma. Wastuwõtu punktidest, milliseid oli kokku ümber, wõeti ainult praakimist läbi Elwa karantiini 64 looma. Neljapäewal ümberlaaditi wastuwõtukõlwulisteks 34 lehma ja 1 pull. Loomad laaditi neljapäewal wagunitesse. Pullist maksti 350 kr. ja lehmadest kokku umbes 5500 krooni.

Awinurme laat.

Awinurme sügislaat muutus ilusa ilma tõttu harulduselt rahwa- ja kaubarohkeks. Puidutööstusseade [illegible] [illegible] wõrreldes [illegible], ainult müüdi [illegible] [illegible] [illegible]. Karilooma oli laadal rohkesti, müüdi lehmadest 50—[illegible] krooni, paremaid [illegible] [illegible] kr. Sigu müüdi 4—7 krooni, põrsaid 4—7 kr.

Hobuste [illegible] [illegible] Awinurme laadal [illegible] ei registreeritud.

Awinurme puumõõdeid maksti: [illegible] 2,5—3,5 kr., [illegible] 75—100 senti, [illegible] 2—3 kr., wannidest 2—3 kr. ja suuremaist kuni 6 krooni. Kalulewilpad 170—190 s. tükk. Puunõudele tegid kõwa konkurentsi laadakaupmeeste plekk-nõud, milliseid müüdi ühe wõistluse mõttes „alla oma hinna".

Saadusi oli rohkesti toodud ka nabwelisse laadale. Ounad maksid 90—150 s. puud, kapsad 50—60 s. puud ja 2—4 s. pea, sibulad 180—200 s. puud ja 20 senti mõõt.

Kord oli laadal seekord eeskujulik. Rahurikkumisi ja wahistusi ei olnud. [illegible] [illegible] ei juhtunud.

Rakes neli laata aastas.

Peale senise kolme laada aastas otsustas Liigwalla wallawolikogu Rakes laata hakata pidama weel 11. detsembril.

Albu laat.

Järwa-Madisel 9. okt. peetud laat kujunes rahwa osawõtult keskmiseks, kuna laadakaupmehi oli kohal rohkesti. Hobuseid oli müügile toodud wähe ning hinnad kõrged. Pärwa wältel müüdi waid üks hobune. Kariloomi oli keskmiselt ning ostmine elaw. Paremad lehmad maksid kuni 100 kr. tükk. Warguse laadal ette ei tulnud, küll aga toimetati paar wiinastanud lärmitsejat walla arestikambri.

Tallinna turg.

12. oktoobril 1934. a.

Liha. Sealiha terwe sea wiisi 43—47 s. kilo, sealiha wäikemüügil 55—75 s. kg, seapead 30—35 s. kg, soolatud seapekk 65—75 s. kg, sulatatud searasw 100—110 s. kg, suitsusink 100—125 s. kg, loomaliha 30—65 s. kg, wasikaliha 35—60 s. kg, lambaliha 38—60 s. kg.

Linnud. Tapetud kanad ja kuked 85—140 s. tükk, kanapojad 45—75 s. tükk, pardid 200—250 s. tükk, haned 100—120 s. kg, kalkunid 125 s. kilo.

Kanamunad 8—11 s. paar.

Piimasaadused. Taluwõi 110—120 s. kilo, meiereiwõi 125—135 s. kg, kohupiim 25 kuni 30 s. kg, hapukoor 85—90 s. kg, juustud sordi järele 60—150 s. kg, piim 8—11 s. ltr.

Mesi 60 s. purgi täie, 125—150 s. kg.

Teraviljasaadused. 1 kg rukkileib 50 s., 2 kg [illegible] [illegible], 2 kg [illegible] [illegible], 1 kg [illegible] 50 s., 1 kg [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18—20 s. kg, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], herned 20—25 s. l, oad 15—18 s. l.

Aed- ja aiawili. Kartulid 10—[illegible] s. 20 l mõõt, 3 s. l, [illegible] 4 s. kg, 10—15 s. pead, hapukapsad 10—12 s. kg, kaalid 5 s. kilo, 45—50 s. puud, peedid 8—10 s. kg, sibulad 12—15 s. kg, 8—10 s. l, porgandid 7—8 s. kilo, 5—6 s. l, redised 5 s. kimp, lillekapsad 5—25 s. pea, wärsked kurgid 2—6 s. tükk, hapukurgid 1—3 s. tükk, tomatid 10—18 s. kg.

Kalad. Wärsked räimed 15—18 s. kg, kilud 18—20 s. kg, turskad 15—20 s. kg, kamelad 40 s. kg, latikad 22—25 s. kg, ahwenad 25—35 s. kg, hangid 30 s. kg, siiad 50—55 s. kilo, lõhed 90 s. kg, lõhed 110—150 s. kg, angerjad 100—110 s. kg.

Puuwili ja marjad. Ounad 200—250 s. 20 l mõõt, 15—20 s. l, pirnid 35 s. l, pohlad 20 s. l, pohlad 15—20 s. l, jõhwikad 8—9 s. liiter.

Seened 30—150 s. liiter.

Heinad. Ristikheinad ja sogaheinad 75 kuni 85 s. puud, metsaheinad 45—50 s. puud.

Seapõrsad 4—11 kr. tükk.

Tartu turg.

12. oktoobril.

Liha. Sealiha terwe sea wiisi 39—45 s. kilo, sealiha wäikemüügil 50—65 s. kg, seapekk 60—70 s. kg, loomaliha 30—50 s. kg, wasikaliha 35—55 s. kg, lambaliha 28—40 s. kg, searasw 85—105 s. kg, loomarasw 65—80 s. kg.

Linnud. Tapetud kanad ja kuked 70—110 s. tükk, elus kanad 75—125 s. tükk.

Kalad. Sudakad 50—70 s. kg, latikad 25 kuni 40 s. kg, hangid 20—30 s. kg, särjed 8—15 s. kg, ahwenad 15—20 s. kg, lutsud 20—25 s. kg, kiisad 10—18 s. kg, tindid (kuiwatatud) 7—9 s. kg, angerjad 130—170 s. kg, wärsked kilud 8—11 s. kg, soolatud silgud 17—21 s. kilo, suitsusilgud 5—8 s. kümme, kilud 10—14 s. paar.

Teraviljasaadused. Rukkijahu 10 kuni 10,7 s. kg, rukkipüül 18—20 s. kg, nisujahu 20—25 s. kg, nisupüül 28—35 s. kg, üleslõela odrajahu 18—22 s. kg, sepikujahu 20—25 s. kilo, loomajahu 7—8 s. kg, kaerad 5,4—6,7 s. kilo, oad 20—25 s. kg, herned 25—30 s. kilo, tangud ja kruubid 18—25 s. kg, tatratangud 25—30 s. kg.

Piimasaadused. Meiereiwõi 43—47 s. 400 kg, taluwõi 38—42 s. 400 gr, köögiwõi 32—38 s. 400 gr, rõõskkoor 45—60 s. l, hapukoor 55—70 s. l, rõõskpiim 5—6 s. l, kohupiim 15—20 s. l, juustud 50—135 s. kg.

Kanamunad 7—9 s. paar.

Mesi 100—125 s. kilo.

Ounad, marjad ja muu puuwili. Ounad 1—10 s. tükk ehk 5—25 s. mõõt, pirnid 10—25 s. tükk, pohlad 9—14 s. l, kuremarjad 7—8 s. l, punased sõstrad 15—20 s. l, kreegid 30—40 s. l, pähklid 25—50 s. liiter.

Seened 10—20 s. liiter.

Heinad. Ristikheinad 60—75 s. 16 kg, timutiheinad 35—75 s. 16 kg, luhaheinad 45—60 s. 16 kg, põlluõhk ja rukkiõled 35—45 s. 16 kg.

Puud. Kased 800—850 s. süld, kuused ja männid 625—750 s. süld, lepad 600—700 s. süld, [illegible] 500—625 s. süld, [illegible] 650 [illegible] 725 s. süld.

[illegible] ja [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 110—125 [illegible] maksis.

Põltsamaa turg.

Liha: Sealiha terwe sea wiisi 43—45 s. kilo, kilowiisi 50—60 s. kg, loomaliha 25—35 s. kilo, wasikaliha 40—50 s. kg, lambaliha 35—45 s. kg, elus kanad 60—150 s. tükk, tapetud kanad 60—150 s. tükk.

Wili: rukkijahu 110 s., nisu 125 s., nisujahu 160 s., nisu sõelajahu 170 s., kodumaa püül 150—300 s., oder 110 s., odrajahu 130 s., loomajahu 110 s., kaer 80 s. — hinnad 16 kilo eest. Odratangud 18 s. kg, rukkileib 13 s. kg, peenleib 20—22 s. kg, sepik 20—25 s. kilo, nael ja sai 40—45 s. kg.

Piimasaadused: rõõsk piim 7—8 s. l, rõõsk koor 40 s. l, hapukoor 80 s. kg, kohupiim 20—25 s. kg, meiereiwõi 140 s. kg, talu pütiwõi 100—110 s. kg.

Kanamunad 7½—8 s. paar.

Aia- ja juurewilja: aedoad 10 kilo 18—20 s., wärsked kapsad 5—8 s. kilo, peenkapsad 8 s. kilo, peedid 8 s. kilo, lillekapsad 10—20 s. pea, tomatid 10—15 s. kilo, kaalikad 8—10 s. kilo.

Kalad: räimed 25 s. kilo, hangid 25—30 s. kilo, lõhed 55—60 s. kilo, ahwenad 18—20 s. kilo, särjed 13—15 s. kilo, lõhed — emased 115—125 s. kilo, tindid 55—65 s. kilo.

Heinad: põldhein 4,5—6 kr. 100 kg, metsahein 4 kr. ja põhk 2,50 kr. 100 kilo eest.

Rakwere turg.

Liha: Hinnad terwe ehk poolikuna ostetud: sealiha 42—50 s. kg, loomaliha 26—40 s. kg, wasikaliha 35—40 s. kg, lambaliha 35—42 s. kg, wäikemüügil: sealiha 45—70 s. kg, loomaliha 30—60 s. kg, wasikaliha 35—60 s. kg, lambaliha 45—55 s. kg.

Linnud: Noored kuked (tapetud) 40—55 s., kanad tapetult 65—85 s., kanad elusana 60—80 s., noored kuked elusana 35—45 s. tükk.

Munakümme 53—55 senti.

Wili: Nisu 8—10 s. kg, rukis 12—13 s. kg, oder 8,5 s. kg.

Kartulid: 90—100 senti karp.

Ounad: 12—25 s. liiter, — 35 s. kg, pohlad 10—12 s. l, jõhwikad 6—7 s. l.

Kalad: Wärsked räimed 30 s. kaba; wärsked kilud 25 s. kaba, soolasilgud 10—15 s. kg, heeringad 40—45 s. kg, hangid 50 s. kg, lutsud 30—40 s. kg, lõhed 80—100 s. kg, ahwenad 25 s. kg, wimmad 35 s. kg, suitsusilgud 4—5 s. kg.

Põrsad 4—8 krooni tükk.

Heina- ja puuturg wäga wilets.

Wõru turg.

11. oktoobril 1934. a.

Liha: Sealiha seawiisi 38—45 s. kg, wäikemüügil 50—65 s. kg, searasw sulatamata 75—80 s. kg, sulatatud 95—100 s. kg, loomaliha 35—40 s. kg, wasikaliha 30—35 s. kg, lambaliha 35—45 s. kg, elus kanad 65—100 s. tükk.

Piimasaadused: Taluwõi 40—45 s. 400 g, kohupiim 18—20 s. kg, koor 50—55 s., piim 7 s. l, munad 9—10 s. paar.

Põllusaadused: Rukkijahu 170—180 s., kaer 80—100 s., oder 120—130 s., kartulid 30—50 s. 16 kg, odrajahu 20 s., nisupüül 28—32 s. kg.

Kalad: Hawid 40 s., ahwenad 25—35 s., [illegible] 45—50 s., latikad 25—35 s. kg.

Ounad: Mõõt 150—300 senti.

Heinad: Ristikheinad 60—65 s., aasaheinad 45—55 s. 16 kg.

Muirwee turg.

Rukkijahu 165—185 s., nisujahu 300—350 s., nisupüül 320—480 s.

Sealiha 40—70 s. kg (wäikemüügil), wasikaliha 30—65 s. kg, lambaliha 30—45 s. kg, põrsad 4—7 kr. tükk.

Kapsad 50—65 s. pd, kartulid 85—140 s. wakk, wärsked kurgid 1—5 s. tükk, õunad 10—20 s. mõõt ja 100 s. puud.

Taluwõi 105—115 s. kg, kanamunad 6—9 s. paar.

Ahwenad 15—17 s. kg, latikad 15—20 s. kg, kiisad 8—12 s. kg, hangid 24—28 s. kg.

Maarahwa ajaleheks on „Maaleht"

Kastre-Wõnnu tegelasi.

Kastre-Wõnnul on an alla üheks suuremaks Aiewoa wallaks. Maa-alalt omades wäga suured hiigla dimensioone, ulatub ta Woorema [illegible] Peipsi kallasteni, hõlmates enda piires künkaid ja laukikmaid, peamiselt aga kiskt metsi, soid ning rabu. Walla piires asub kaunis Järweselja metsakool, Tartu ülikooli Kastre-Perawalla õppemetskonna residents. Loodusskaunid kohti pole siin küll sarnaseid küllaltes, nagu näit. Otepääl. Haanjas wõi mõned muud ladumaa kohad, seewastu omab aga K.-Wõnnu oma kauniste jahimeeste ringkonnis, kes meeleldi wõtawad ette pikemaid retki Perawalla looma ning linnuderikastesse metsadesse. Tuwel on wõõg siia ja siit wälja enam-wähem rahuldaw, kuna saab sõidutada ohawat lae [illegible] Ahja ja Emajõe Tartusse. Samuti [illegible] Räpina wahel käiwad alewad omnibus, wiiwad aga waid ainult [illegible] wõõrsil [illegible] wõiwad pole pana, kui liiklemiseks saab sõidutada weeteelaewad, kuhumaa Emajõe [illegible]. Kastre-Wõnnu rahwas on külalisteahke, sõbralik, [illegible] [illegible] endaste tõmmanud, wõõrastele ja [illegible]. Enam kui 4½ tuhandeliste wallarahwa juhiks ja walla majanduse külje eest hoolitsejaks on Woldemar Tangalepp, eeskujuliku aiandustalu omanik Jelaku ajunduses. Kõrgel wallaisa toolil istub sedawõrdu juba teist korda, olles nii ja õhulik oma kohustes. Tema suurtaiwalliseks on äsjawalminud Wööbste koolimaja, eestujulikumaid omataolaste seas. Tangalepp wiibib kõikjale, kus tarwis külge panna käsi ja nõuetaw on ettewaatlikkus. Jelaku ajunduses elutsew ainuke Tork wallarahwa ametmehena jagab õigust rahwale ja seale ametmehena on leidnud üldise tunnustuse.

Ebi Sandre — Hammaste „Koolitalu" peremees — on üks suuremaid tegelasi kogu wallas. Olnud enne wallawanemaks, juhib ta praegu kaitseliidu kompaniid, on Wõnnu-Kurista piimaühisuse esimeheks, wõnkuwa liige Wõnnu [illegible] koguduses ja Pal... [illegible] mahu ei jää tagawamaks poolest ka wiimase „õrnemapool". **Alide Sandre**, olles kohalikke esinaiseks wälispoliitikas ka aktiiwseks Perenaiste Seltsis ja aktiiwseks mälgutamis-[illegible] naisorganisatsioonide ettewõtetes. See wäärikas abielupaar leiab wiwtu ka sugulaslike kosteneerimiseks hoolitsemiseks ja nende kasuatamiseks.

Wõõra „Ladna" talumees on Hammaste küla peremees **Taawid Tenno**. Temal on olnud kosteaga õnne: üks poeg on ohwitser — maior, üks keskkooli õpetaja, kuna üks tütardest on proua [illegible] abikaasaks. Prof. Tilheik ühes perekonnaga weedab siin ainult [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oma wõimule siin suwe kohas.

Noorsoorühmitusse wõttis aegsalt teisikonnaga wastu hoiu Jelaku koolijuhataja **Albert Jaanomann**, kes aga praegu, olles wiiwimus abielumeeste weebab oma põewi [illegible] oma organisatsioonis. Wõnnu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Leida Jaanomann**, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Albert [illegible] kui [illegible] [illegible] Wõnnu [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kaupmees Marilsoo, Jelaku algkooli teine õpetaja, neiu **Aleksandra Saal** on moodsaid mõõte esitaja, nimetades käiki praagadeks, kes omanäod sõbre. Muide: weedab rahutulle päewi oma wäikese poiskesega!

Hammaste küla Turba talu noorperemees **Karl Pehap** on suur pillimees ja seltsina kohaliku pasunakoori juht. Tema tuhendalt wend **Ats Pehap** on „marulisim" kohalik poliitikamees, suurim koosolekute kangelane ja siinse rahwa „kuldsuu". Ei ole midagi ütelda „wängem koosolek" Atsita. Kui teab mõne karnale olewat kusagil kangemal, olgu see Tartus wõi Tallinnas, siis liinitab linna, olgu wistagu, kuidagi wõi waagiga. Praeguse „poliitikawõna ajajärk" täiendab rõõmsalt Atsi tegewusiha.

Wägewala meheks Hammastes on ka **Eduard Arike**, masinaühisuse tegelaseks. Pekidab wõnnulaste wiljad ja tahab tulewikus hakata ka riistikut pekõma. Praegune poliitikamees, kuna tal on põhjest olnud kunagi minewikus naistega rakku minna.

Rõõsaste talu pärisperemees **August Arike** on kohaliku kiriku nõukogu liige. Tema abikaasa **Helene Arike** peab Wõnnu perenaiste seltsi esinaise ametit. Nende lastest on **Alice Hindam** Arike „Eesti Naise" toimetusliige, poeg **Johannes** õpib ülikoolis põllundust, kuna **Karlad** poeg saab kord põrima isa talu.

Hammaste küla inimestest peab mainima weel **Iwan Paidet** — pölist wallawolinikku, kirikunõukogu liiget ja truud käijat kõigil ühistel koosolekutel.

Kurista küla inimestest olgu eeskätt nimetatud **Gustaw Otlat** — tegelast loendamatutel aladel. Milleaa küll ei tegele Otla? Olles siidlusetusteks „Talu" kohalik esindaja, sõidab ka toreda tõllaga mööda wallateisi, pannes „ueegrewoina" ka mõndagi kuulduk nähtul kirja ajalehtede jaoks. Lõpuks [illegible] ülemaailma mehena instrueerib ta ka tõusmunga olnud rahwaluuremise instruktoreid. Tänaga, Otlaft jätkub kõikjale ja igale alale.

„Koolimärdi" talu pärishärra **August Koatsmann** on Wõnnu kirikunõukogu esimees, wõtine wallawolinik ja praegune walla rewisjonikomisjoni esimees. Koatsmani weiwaua wõtab tema talu ieepoolest hawi, et omas rohkem pirnewarbaid, kui wististi kõik ülejäänud walla kokku.

Ainuke **Rudolf Arn**, end. Kurista hobustepostijaama pidaja ja omaaegne koolipõetaja Kudinal, on kohapeal tuntud hea kõneleijana.

Wööbste küla tuntuimaks kujuks on Wööbste algkooli juhataja proua **Alice Wiira**, energiline ja agar koorijuht, esinedes nii teatris, koolis kui ka kirikus, omab peale selle kunstiliselt hääle, mistõttu esinedes tagasi ka solistina.

Tuntud ja lugupeetud tegelane on kaupmees **Johannes Kommussaar**, endine wallaisa. Olgu Wööbste tegelaste mainitud weel agar Wööbste algkooli lastewanemate komitee tegelane **August Kursi**.

Kastre ajunduses sünnib waid end. parun **Aleksander Essen'i** poeg, kuna wana parun sunnib sündiwa paja taga waist põldusi kiwa noppima.

Terikeste küla inimestest määrib tähelepanu wanaperemees **Peeter Mahlakan**, kes oma noorukese külgelunga on igapühapäewaline kirikute käija. Talwel korbab waid külma ja elistad weelsamini olla kodus.

„Märdi" taluperemees **Gusta Kanger** oma abikaasaga on tublid põllupidajad, samuti tööbrühmaw on nende ainukene tütar **Helene Märdi**, tubli tegelane laulukooris. Jaoti wiib tütarlaps, kuid püsib kangekaelselt wallaliiwälmeks. Mis teeb Kangeri, wakkab ka tema üleandis „Saebreoja" talunooaniku **Eduard Kübara** kohta, kelle tütar **Werta Kübar** on noorimeeste seas tuntud kui „kummalise wanatega tütarlaps".

Toreda ja suure talu omab **August Järw**. Rahwa waid, et puudub seal ainult perenaine!

Wõnnu alewiku külast olgu eeskätt nimetatud **Walbert Tuur**, suure walla sekretär. Tuntud tubli töömehena, kes kunagi riwakil olnud walla sirja-pärgi leadis kohe sinti, kui tuuas Wõndu. Wallamaias on wäheke „tumba ka wene hõngu", kuna sekretärihärra teiselt poolt on wenelanna. Abisekretäre on Wõnnus kaks: **Arnold Linask** oli poissmehena Wõnnu „suurnäitleja", eriti naabitaw kiik-habemega meeste osades. Kuna ta paar nädalat tagasi abiellus Wõnnu täiendusastjale, kardetakse, et ta lawale kaotsi läheb. Teine abisekretär **Paul Tenno** oli poissmehena Wõnnu neidiste kahdatawamaks kawaleriks, ewides mitti ja noobli noorhärra kujule. Nüüd abielukrikis, kuna waid endine koolipõetaja, neiu **Jonaskoni**. Ametialal on Tenno tuntud kui tubli töömehena nagu ka kolleegid.

Järgneb.

Sport.

Noorte klassi kergejõustiku-wõistlused Palnkülas.

ÜENÜ Palnküla osakonna korraldusel peeti 7. okt. s. a. noorte klassi kergejõustiku wõistlused. Wõistlustest osawõtma olid kutsutud ümbruskonna ÜENÜ osakonnad. Teiste osakondade puudumisel osutusid wõistlused ÜENÜ Ohekatku ja Palnküla osak. waheliseks. Punkte sai Ohekatku osak. 46 ja Palnküla 34, arwestati 4. kohaga. Parimaks noorte klassi sportlaseks osutus A grupis Oljum Oskar (Ohek. os.) 23 punktiga, 2. Pindus Walter (Palnk. os.) 17 punktiga.

Wõistlustel saawutati järgmised tulemused:

A grupis. 100 m jooks: 1) Pindus Walter 13,9 s. (Palnk. os.); 2) Oljum Os., 14.7 s. 3) Kree E. (Palnk. os.).

1000 m jooks: 1) Oljum Joh. 3.32,00; 2) Riisman W. (Pal. os.) 3.42; 3) Roba P. (Palnküla osak.).

Kaugushüpe: 1) Pindus W. 4.98 m; 2) Pallas J. 4,60; 3) Oljum O.

Kõrgushüpe: 1) Pindus 1,48; 2) Oljum O. 1.38; 3) Oljum J.

Teiwashüpe: 1) Oljum O. 2.23 m; 2) Kaal E. Pal. os.) 2.20; 3) Pallas J. (Ohek. os.).

Kuulitõuge (4,2 kg): 1) Pallas J. 12,25 m; 2) Oljum O. 11,18; 3) Pindus.

Kettaheide (1,5 kg): 1) Oljum O. 33,61; 2) Pallas J. 32,67; 3) Kree E. (Palnk. os.) 30,86.

Odawise (600 gr): 1) Oljum O. 37.69; 2) Pindus W. 37,32; 3) Oljum J. 32.28.

B grupis saawutati järgmised tulemused: 60 m. jooks: 1) Wenemann E. (P. os.) 9 s. 2) Roba A. (P. os.) 9,1. 800 m jooks: 1) Wenemann E. 3.12,00 s. 2) Roba A. 3.14. Kaugushüpe: 1) Wenemann E. 4.03 m. 2) Roba A. 3,74 m. Kuulitõuge (4,2 kg) 1) Wenemann 8,92; 2) Roba A. 7,98 m. Kettaheide (1,5 kg): 1) Roba A. 2651 m. 2) Wenemann 24,54. Odawise (600 gr): 1) Roba A. 32,61 m. 2) Wenemann 30.37.

Kergejõustiku suwehooaja lõppwõistlused Porkunis.

Pühapäewal, 7. oktoobril, peeti ÜENÜ Porkuni osak. korraldusel Kiiu furttummade kooli spordiwäljal. Saawutati järgmised tagajärgi:

100 m jooks: 1) E. Mäll (Porkuni). 2) A. Peedo (Porkuni); 3) H. Riska (Sakki).

400 m jooksus: 1) A. Peedo 66 s. 2) K. Wares (Porkuni) 68 sek. 3) Apfelbaum (Sakki). 1000 m jooksus: 1) K. Wares 3.10; 2) Apfelbaum 3.20; 3) Peitak (Sakki). Kõrgushüppes: 1) E. Mäll 185 sm 2) Raabus (Saki) 135; 3) Riska (Sakki). Kaugushüppes: 1) E. Mäll 561 sm 2) Elmar Tamjärw (Porkuni) 512 sm 3) Apfelbaum 462 sm. Teiwashüppes: 1) A. Peedo 230 sm 2) K. Wares 220 sm 3) Raabus 220 sm. Kuul: 1) Elmar Tamjärw 13.50 m 2) A. Erbsen 13.32 m (Porkuni); 3) Mäll 12 m. Kettaheide: 1) E. Mäll 31,06 m 2) A. Erbsen 30.33 m 3) A. Peedo 29.43 m. Oda: 1) Elmar Tamjärw 48,15 m 2) Peedo 39.14 m 3) Erbsen 38.50 m.

Üldpunkte kuue koha järgi arwestades sai Porkuni 108 ja Sakki 70 punkti.

Õhtul oli korraldatud ÜENÜ Porkuni osak. poolt peo-õhtu, kus kanti ette osak. näitetrupi naidend „Petetud äiataat“, milline publikut wäga rahuldas. Eriti aplausi osaliseks sai „Taarli“ osa. Samas esines huwitawa kõnega noorsoolane A. Peedo — „Oppides minewikust, kasutame olewiku tulewiku wallutamiseks!“ Kus ta toob ette sarnaseid asjaolusid, mis oli ja millega tuli wõidelda nende esiwanemail, kui on selge minewik, mis mõistame kasutada minewiku wäärnähteid tulewiku hüwede taiuks. Prl. Helga Kübarsepp kandis ette Laid Moorent luuletise „Sügispilte“, milline nagu loodud Porkuni maastiku kirjelduseks.

Poomine Kadriorus.

Tundmatu poonu leidsid neljapäewa õhtupoolikul Kadriorust, ringtee ääresi koolilõpilased. Asjast teatati politseile, kes leidis Lasnamäe weerul puu otsas rippumas keskealise mehe laiba.

Koolipoisid olid ändse leiu teinud juhuslikult Ringtee ääres, mäeküljel põliste puude all joostes märkasid nad ühe puu otsas rõkkumas mehe laipa. Politsei kohale jõudes leiti, et poonu keha oli juba kangestunud. Nähtawasti oli ülespoomine aset leidnud juba kolmapäewal.

Poonu isikut ei läinud korda kindlaks teha. Laiba riiete taskutest leiti waid kaks taskurätti ja 31 senti raha. Mehe wanus on umbes 40 kuni 45 aastat. Seljas must sügispalit, peas hall kaabu. Jalas hallikirjud püksid ja poolpretud nöörsaapad.

Enesetapja laip saadeti lahkamiskambri. Wabasurma põhjused on seni selgumata, sest laiba juurest ei leitud ühtegi kirja. Ka pole ta wanaksed seni awaub endist elumärki.

Raske autoõnnetus Türil.

Türil, 12. okt. Kaupmees Hans Baumwärk, sõites oma wäikese sportautoga turuplatsil, ajas auto äkilist pööret tehes kummuli. Seejuures sai B. ise raskesti wigastada, kuna temal murdus parem reieluu ning sai wigastada ka näost. Teine kaassõitja pääses kergema põrutusega. Sõiduk ise sai ka tundwalt kannatada, kuna purunesid tuuleklaasid ning sõiduki kate sai rohkesti mõlke.

Iga põllumees loeb oma häälekandjat — „Maalehte“!

Tallinna raadiojaama saatekawa.

Pühapäewal, 14. oktoobril.

8.30 wõimlemistund (Ernst Idla). — 9.00 hommikkontsert heliplaatidelt. — 9.55 jumalateenistus Jaani kirikust. Teenistust peab õp. H. Kubu. — 12.15 Tallinna Meestelaulu Seltsi meeskoori kontsert. Juh. prof. A. Topman. — 14.00 Harju maakonna maatulundus-konsulent agr. A. Soowik: Sügisest maaharimisest. — 14.30 põllumajanduslikke teateid. — 18.00 heliplaate ja reklaami.— 18.15 adw. Kuuskmaa: Isa ja poeg. — 18.45 päewauudiseid. — 19.00 kontsert. Juh. R. Palm. — 20.00 ülekanne Tartust. — 20.05 ÜENÜTÜ kirjandusklubi awaõhtu „Estonia“ kuises saalis. Lõpuks kuni 23.00 tantsumuusikat heliplaatidelt.

Esmaspäewal, 15. oktoobril.

Tallinn — RRS. — 7.00 hommikkontsert heliplaatidelt. — 7.45 nõuandeid perenaistele (Ellen Lindeberg). — 8.00—8.30 hommikkontserdi järg.

Tallinn—Lasnamäe.—17.30 heliplaate ja reklaami. — 17.45 wälismaist päewauudiseid. — 18.00 heliplaate. — 18.15 kodumaist päewauudiseid.—18.30 heliplaate. — 18.45 ülekanne Tartust. — 19.15 Oriendi muusikat. Jaawa (3. ettekanne heliplaatidelt). — 19.30 ülekanne Tartust. — 20.05 heliplaate. — 20.15 aiandus-nõuannet (Ewald Tedre). — 20.35 ringhäälingu orkestri kontsert. Juh. Raimund Kull.

Teisipäewal, 16. oktoobril.

Tallinn — RRS. — 7.00 wõimlemistund (Ernst Idla). 7.30—8.30 hommikkontsert heliplaatidelt.

Tallinn—Lasnamäe.—17.30 heliplaate ja reklaami. — 17.45 wälismaist päewauudiseid. — 18.00 heliplaate. — 18.15 kodumaist päewauudiseid. — 18.30 lastetund. — 19.00 P. Linde helitöid heliplaatidelt. — 19.30 kaitsewägede ülemjuhataja kindral-leitnant J. Laidoner: Mõtteid meie riigikaitsest — 20.00 ülekanne Tartust. — 20.05 pool tundi eesti muusikat. — 20.40 Albert Üksip: Sissejuhatus kontserti „Huwimatk sümfoonilisse muusikasse“.— 21.00 esperantokeelne nädalakroonika.— 21.10 „Huwimatk sümfoonilisse muusikasse.

Kolmapäewal, 17. oktoobril.

Tallinn — RRS. — 7.00 kuni 8.30 hommikkontsert heliplaatidelt.

Tallinn—Lasnamäe.

17.30 heliplaate ja reklaami.— 17.45 wälismaist päewauudiseid. — 18.00 heliplaate. — 18.15 kodumaist päewauudiseid. — 18.30 põllumajanduslikke teateid. — 18.45 „Kaja“ peatoimetaja H. Oberman: Wälispoliitiline ringwaade. — 19.15 heliplaate. — 19.30 ülekanne Tartust. — 20.05 kirikumuusikakontsert Jaani kirikust.—21.30 „Romeo ja Julia muusikast“ heliplaatidelt.

Tartu raadiojaama saatekawa.

Pühapäewal, 14. oktoobril.

8.30 ülekanne Tallinnast. — 10.00 jumalateenistus Pauluse kirikust. — 12.15 ülekanne Tallinnast. — 18.00 heliplaate ja reklaami. — 18.15 ülekanne Tallinnast. — 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-öiendus. — 20.05 ülekanne Tallinnast.

Esmaspäewal, 15. oktoobril.

7.00—8.30 ülekanne Tallinnast. — 17.30 heliplaate ja reklaami. — 17.45 ülekanne Tallinnast. — 18.45 inglise keele tund (mag. Silwet). — 19.15 ülekanne Tallinnast. — 19.30 O. Urgart: Anna Haawa — 70-aastane. — 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-öiendus. — 20.05 ülekanne Tallinnast. — 20.35 Anna Haawa austamise-õhtu ülekanne.

Teisipäewal, 16. oktoobril.

7.00—8.30 ülekanne Tallinnast. — 17.30 heliplaate ja reklaami. — 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-öiendus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Kolmapäewal, 17. oktoobril.

7.00—8.30 ülekanne Tallinnast. — 17.30 heliplaate ja reklaami. — 17.45 ülekanne Tallinnast. — 19.30 prof. dr. agr. L. Rinne: Uudismaade harimisest. — 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-öiendus. — 20.05 ülekanne Tallinnast.

AUTOKOOL
Lai t. 1 Tel. 437-10
N.M.K.Ü.

Täieline ettewalmistus I ja II liigi sõiduloa saamiseks. Teooria, praktika, sõiduõpetus.

Eksamid sõiduloa saamiseks on kooli juures.

Tasuta õpperaamatud. Osawõtjaile maalt prikorter.

Uue kiirkursuse algus esmasp., 29. okt., kell 9 homm.
Harilikn kursuse algus esmasp., 29. okt., kell 6 õhtul.

Wäljalõikamiseks.

N. M. K. Ü. Autokooli juhatajale — Lai t. 1, Tallinn.

Olen huwitatud Teie poolt korraldatawatest autokursustest, palun mulle tasuta saata lähemad korrad ja tingimused.

Nimi: ______________

Elukoht: ______________

Rakvere Naisselts „KOIDULA“
korraldab 15. oktoobril
juurelõikuse kursused

Läbi võetakse: juurelõikus, töö kokkupanemine, praktiline töö ja mitmesugused käsitööd soovi ärele.

Kursustel valmistatakse ka ette kutseeksamitele.

Ülesanda igal ajal Rakveres, Lai tän. 8. L. Siimann'ile.

Juhatus.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO
Kindlustusselts „TALU“
Väike-Maarja agentuur

asub nüüd hr. Joh. Mihkelsoni majas (turu ääres) Telef. 38.
Agentuur on avatud igal: neljapäeval kella 8 h. kuni kella 5 p. l.; pühapäeval kella 10 h. kuni kella 2 p. l.
Kindlustusselts „TALU“ toimetab kõik kindlustus operatsioonid
Kindlustajatele lisavastutust ei nõua.
Soodsad maksutingimused.
OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Ostan vilja

endiste aastate võlgiastelt, makstes:

nisudest . . . 18 snt. kg eest
rukkist . . . 15 „ „ „
kaertest . . . 10 „ „ „
ristikheina seemnetest 30 kr. 16 kg eest

August Ebber
Võrus, turu vastas.

Alapidaiad!

On viimane aeg liimivööde asetamiseks viljapuudele kaitseks külmaliblikate vastu.

Röövikuliim

müügil

linna rohukaupluses,

Võrus, Vabaduse ja Jüri t. nurgal.

O.-Ü. „Võru Tööstus“
Võrus, Kreutzvaldi 57/59 tel. 37.

SUURIM ja TÄIELIKUM
riidevärvimis- ja villatööstus

Riidewärwimine, pressimine, wanutamine, püganine ja dekateerimine. Willade keramine, kraasimine ja korrutamine, kaltsude purustamine ja lõngaks keramine.

Riiete keemiline puhastamine

Tööstus on täiendatud uute sisseseadetega ja töötamine sünnib uute ja wilunud jõudude juhatusel.

Töö on kiire ja korralik.

Püüli-, manna-, tangu- ja lihtveski. Saeveski.

Wesiksse wastuwõetud tööd tehakse kiiresti ja korralikult.

Adwokaat
Christian Luha

elab nüüd ja wõtab wastu tsiw.-, krimin.-, administr.- ja pärandusasjus Tartus, Ülikooli (end. Jaani) t. 9, tel. 6-57.

Õigusteadline büroo Tartus, Söögiturg 1, tel. 1-37 (Prikkimaja kõrwal).

Wilunud õigust. juhtimisel. Nõuanne tasuta. Palwekirjad, wastulaused kohtule ja ametasutustele igas asjus, nagu talude ümberlaenustamiseks, moratooriumi saamiseks, lepingute kokkuseadmine jne.

Müüme oma kasvatustest puhast tõugu noori valgeid

angoora villajäneseid

ja noori chinchillasid. Tallinn, Liivalaia 21 (S. Tatari nurgal) pr. J. Liiv. Kirjade aadress: Rud. Zero, Tallinn, postkast 240.

Talvekirjad

edasikaebe-, päranduse-, kreposti-, kohtuasjad, lepingud, nõuanne maksuta, idenduste muretsemine, masinakiri, Tartus, Ülikooli tän. 32 (Raekoja taga). Büroo avat kl. 8—3 ja 4—7.

Müüa talu

loodusiliselt wäga ilusal kohal, suure ja kalarikka järwe kaldal. Raudtee jaamast 1 klm. Tartust 20 klm. Suurus 150 Rwkm. Põldu 120 wkm. Hooned korralikud. Hind 16.000 kr., wäljamaks 10.000 kr. Teateid Tartus, Söögiturg 1, tel. 1-37, Wahetalituse büroost kella 8—5.

Dr. V. Lutzuver

Võrus, Jüri tän. 17, tel. 79.

Röntgeni- ja elektriravi kabinett.

Wastuwõtt: kl. 9—12 e. l. ja 4—6 p. l.

Linna haiglas kl. 12—2-ni.

LAGEDI VESIVESKI

pärast mootori ülespanekut jahvatab takistamat, püüli, mannat, kruupe ja jahu. Töö korralik ja kiire. Veskilistel soe, korralik ooteruum hobusetalliga ja elektrivalgustusega.

Omanik.

Maapõnga pantkirju
(4% -lisi)
soovitakse osta.
Pakkumised ühes hinnaga saata Tartu, postkast nr. 169.

Suures valikus heast materjalist, oma töökojas uuemate modellide järele valmistatud hästipassivaid

NAISTE

sügise- ja talvemantleid

MEESTE

sügise- ja talvepalituid, ülikondi ja pükse

Hinnad väga môôdukad!

M. JÄNESE suuräri, Tartus

Kaubahoov nr. 9-10-11-12. Kõnetraat 5-91.

Ostame pôllupidajailt

nisu, rukist, kaeru, otre, linaseemet, herneid, kanamune jne.

Viru Majandusühing

suurim pôllumajanduslik ühiskauplus

Rakveres, Lai tän. 19, tel. 86.

Osakonnad: Kabalas, tel. 14.
V.-Jaagupis, tel. 15.

KOHV „NORMAAL"

JÕUDIS MUUGILE

„NORMAAL" KOHVITÖÖSTUSE SAADUSED ON VALMISTATUD PARIMAIST KODU- JA VÄLISMAA TOORSAADUSIST.

KOHVITÖÖSTUS ASUB TARTUS RAEKOJA 101 TELEFON 4-55

HINNAD MÕÕDUKAD JÄLLEMÜÜJAILE %%.

PEAESINDAJA **JOH. PEEP**
TARTUS, PROMENADI 12. TEL. 11-86.

Villatööstus

J. Neeser ja A. Magur, Tallinn, S. Pärnu mnt. 76, tel. 460-84.

Kroonitud põllum. näitustel kuldaurahadega. Müüb igat seltsi willaseid, puuwillaseid lõnga ja watti. Kodu- ja wälismaa willu wabriku hindadega. Sügishooajaks eriti odawat puuwillast watti. Wõtab wastu tellimisi töötooja wõi tööstuse materjalist ketramiseks, kraasimiseks, korrutamiseks, wana watt ümbertöötamiseks uueks ja kaltsude ümbertöötamiseks lõngaks

Esimeseljärgu ja kiire töö.

Võru Ühispank annab edasi

enampakkumise teel

laupäeval, 20. oktoobril s. a. kell 12 päeval Ühispanga **ruumides**, Loosi asund. eraldatud „Viitka nr. A-2" **talu** (end. om. Ed. Taader)

ostuõiguse

Talu suurus 24,73 ha. Head hooned.

Ühispanga juhatus.

Kaeru, otre, rukist, nisu

ostame ja maksame **kõrgemat päevahinda.**

Võtame vastu ka **põllukuiva vilja.**

J. PUHK ja POJAD

Teatan oma lugupeetud tööandjatele, et

Vastse-Kuuste „Leevi" Villa- ja Värvimistööstuses

on alanud töö.

Uus ja täiendatud sisseseade wõimaldab willu kraasida kedrata, korrutada, kaltse lõhkuda ning lõngaks teha wõistlemata headuses. Riiete wanutamine, wärwimine, pügamine, pressimine ja dekateerimine. Lihtjahwatus, tangu- ja kruubitegemine. Palkide ja sindlite lõikamine.

Tööde wastuwõtmise punktid:

Wõru linnas E. Lukk'u kauplus, wastu turgu.
Wõrusool M. Mõttus'e kauplus.
Põlwas Põlwa majandusühisus.

A. & R. TELG Wastse-Kuuste „Leewi".
Telefon: Wastse-Kuuste 5-a.

Väimela pôllutöökool

ostab

kaeru ja otre

„Võru Maaleht"

lugejaskond suureneb iga päevaga, pooleholdjaid tuleb juurde kõikjalt ümbruskonnast.

„Võru Maaleht" on koduleheks igas majas ja talus.

„Võru Maalehest" leiate kõige värskemaid, huvitavamaid ja täpsemaid uudiseid kõigist oma ümbruskonna ja välismaa sündmustest.

„Võru Maaleht" on oma suure, 8—12 leheküljelise kausta juures kõige odavam ajaleht, kuna omab huvitava ja mitmekülise sisu ja peale selle saavad tellijad veel tasuta parima põllumajanduse kuukirja **„Uus Talu".**

„Võru Maalehe" tellijaile antakse **tasuta** juriidilist nõu.

„Võru Maalehe" **kuulutused on mõjuvaimad,** kuna ilmuvad viies laialt loetavas lehes, **mida loevad kümned tuhanded lugejad** üle Eesti.

Tellige kohe **„Võru Maaleht"** lähemast postiagentuurist.

TEAATER

Draamastuudio teatri ringreis

„Seiklus Budapestis"

(Antonia).

Ungari kirjaniku M. Lengyeli komöödia 4 pildis.

Näitejuht — Karl Otto.
Dekoraator — V. Rosenwald.

Wäike-Maarjas, esm	15. okt.
Tapal, teisipäewal,	16. okt.
Rakweres, kolmap.	17. okt.
Jõhwis, neljapäewal,	18. okt.
Narwas, reedel,	19. okt.
Kohila-Järwel, laup.,	20. okt.
Erra-Liiwal, pühap.,	21. okt.
Kundas, esmaspäewal,	22. okt.

Algus kell 20 (8 õhtul).

Pôllumeeste

ajaleheks on

„Maaleht"

TAPAL

Silmaarst

Dr. Kropmann

pühapäeviti kl. 11—4
Linnaarsti Dr. Ustawi korteris
Pikk t. 11 (apteegi kõrwal)
Kunstsilmad.

L. Prisant

kunsthammaste laboratoorium
Tallinn.
Kroonid, plated Platede kiirparandamine.
Müürivahe t. 31—1.
Wiru tän. apteegi juurest sisse.

Ämmaemand

R. Ajasta

Tapa, Jaama t. 3.
Telefon 42.

Wäljaõigata!
Kuulus ettekuulutaja
okultist, selgeltnägija, kellele wana kuulus Kostiwere Mari üle andis oma teadmised enne surma, ütleb Teie saatuse täpselt, annab head nõu ja abi paljus asjus. Tallinn, Lennuki 16—2.

Eestimaa Trükikoja A.-S. (end. J. H. Gressel), Tallinnas, Rataskaewu t. 10.